

Suha krajina 75

Brigada bo: vodovod
in ceste bo delalo
600 mladih

Po najnovejših vesteh je skoraj
zanesljivo, da bosta ob Kozjan-
skem in Brkinih letos mladinski
delovni akciji tudi v Suhi krajini
in Haložah.

V Suhi krajini bo 600 briga-
dirjev v hinski krajevni skupno-
sti začelo graditi vodovod s Pre-
vol v dve smeri, in to v vas Ratje
ter v vasi Pleš, Hinje, Hrib pri
Hinjah ter Lazina. Na tej vodo-
vodni trasi, ki bo zakoličena v
prihodnjih dneh, bodo zgradili
tudi večji pretočni rezervoar.

Oddelek za gospodarstvo pri
novomeški občinski skupščini se
je že dogovoril z delovnimi orga-
nizacijami, da bodo dale na voljo
kompresorje za vrtanje in ka-
mione za prevoz materiala in
drugo opremo.

V ambruški krajevni skupno-
sti bodo brigadirji gradili krajev-
no cesto Višnje - Bakerc -
Brezov dol, ki bo dobila poveza-
vo s Primčo vasio in Ambrusom.
Z brigadirji bodo sodelovali v
akcijah tudi občani iz obeh kra-
jevskih skupnosti.

M. S.

Nasolje miru bo!

Pred kratkim je bil na Vinici
sekretar republiške konference Klub-
ov OZN, ki se je s predstavniki
vinjskega Kluba OZN in občinskih
forumov pogovarjal o uresničevanju
nameni o gradnji nasolje miru, vznik-
le že pred leti.

Dogovor je, da bo republiška
konferenca klubov OZN v celoti
podprla Vinici in da bo s skupni-
mi močmi prišlo do gradnje hiše,
čim prej bo vsaka zgrajena v zna-
solje miru bo zrastle ob Kolpi pri
Vinici med Sočjim selom in Učakov-
ci.

Domačini so po tem dogodku
dolžni priskrbeti prostor in zemlji-
šče, načrte in vse ostalo, kar je po-
trebno v tej akciji, pa bo prevzela
Vse kaže, da bo idejni načrt že letos
narejen, na začetek gradnje pa raču-
najo v letu 1976.

POVEJTE NAM!

Naše popoldansko uredništvo bo v torek, 29. aprila, gosto-
valo pod Gorjanci v krški občini. Od 16. ure dalje vas pričā-
kujemo v Kerinovi gostilni.

V PODBOČJU!

K pogovoru vabimo prebivalce vseh vasi in zaselkov pod-
boške krajevne skupnosti. Pridite, potožite o svojih proble-
mah, pohvalite se z uspehi, povejte, kakšne načrte imate!
Na svidenje v torek popoldne!

OSVOBODITELJI NOVEGA MESTA — tako bi lahko rekli posnetku, nastalemu 8. maja 1945, ki prikazuje partizansko
enoto na porušenem Glavnem trgu v Novem mestu. Fotografija je eden od dokumentov z razstave „Razvoj ljudske oblasti na
območju občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Trebnje 1941 — 1945“, ki jo bodo 26. aprila ob 18. uri odprli v Dolenjski
galeriji v Novem mestu.

Dolenjskih 30 let svobode

V nedeljo bo na novomeškem Glavnem trgu govoril Janez Vipotnik, nekda-
nji komisar 15. divizije, ki bo imela v mestu ob Krki srečanje

Tridesetletnica osvoboditve je pred vrati. Dolenjska bo ta po-
membni dogodek proslavila v nedeljo, 27. aprila, z velikim zboro-
vanjem v Novem mestu, ki se bo začelo ob 10. uri na Glavnem
trgu. Pred slavnostno tribuno se bodo razporedili tudi borci 15.
divizije, aktivisti OF in mladinske brigade.

V kulturnem delu proslave
na Glavnem trgu bodo sodelo-
vali združeni moški pevski zbori
in oktetni iz novomeške občine,
pevske zbor Grafika iz Ljubljane,
pionirska pevska zborja iz

Čilska delegacija v Novem mestu

V četrtek se je na enodnevnem
uradnem obisku v Novem mestu kot
gost družbenopolitičnih organizacij
mudi generalni sekretar čilske
stranke „MAPU“ Oskar Garretton, ki
ga je spremljal ambasador pokojnega
čilskega predsednika Allendeja
Sergio Sanchez.

Predsednik občinske konference
SZDL Novo mesto Uroš Dular je
ugledna gosta seznanil z gospodar-
skim in družbenim razvojem novo-
meške občine, z revolucionarno de-
javnostjo pred drugo svetovno vojno
ter z ilegalnim bojem na Dolenjskem
v času revolucije.

Oskar Garretton se je zahvalil za
podporo in solidarnost, s katero so
jugoslovanski narodi in narodnosti
podprli pravični boj.

Novega mesta, godba ljubljans-
ke garnizije, mladinska folklor-
na skupina iz Metlike.

Dan poprej bodo v Dolenjski
galeriji odprli razstavo o razvoju
ljudske oblasti v letih 1941 —
1945, na Prešernovem trgu pa
bo koncert v počastitev 30-let-
nice osvoboditve. V Metliki bo
ta dan proslava na Veselici, v
Črnomlju v prosvetnem domu,
v Trebnjem pa že jutri s podeli-
tivijo priznanj OF. V soboto
bodo proslave še v Žužem-
berku, Skočjanu in Birčni vasi.

Generalni sekretar čilske stranke „MAPU“ Oskar Garretton se
pozdravlja s predstavniki novomeških družbenopolitičnih organi-
zacij, ki so ga povabile na enodnevni obisk v novomeško občino.

Pred tednom partijske besede

V tednu glasila „Komunist“ bodo v Novem mestu sprejeli v ZK 300 članov

Ob 30-letnici osvoboditve in 50-letnici pisane partijske besede
pripravljajo v Novem mestu (med 5. in 20. majem) teden glasila
„Komunist“. V tem času bo več manifestacij in na ustni časopis, ki
bo predvidoma v novi Novoteksovi hali.

Množični bosta tudi javni tribuni,
ki ju bodo priredili v Novem mestu.

JUTRI SPREJEM STARIH ČLANOV KPJ

Jutri, 25. aprila, bo v Ribnici
sprejem komunistov, ki so člani
ZKJ oziroma KPJ trideset in več let.
Ikrati pa bo v ZKJ sprejetih več no-
vih članov. Ob tej priložnosti bodo
podelili tudi 12 občinskih priznanj
OF.

Prva bo ob ustanovitvi aktivna pover-
jenikov za glasilo Komunist, na dru-
gi pa bodo obravnavali sistem ob-
veščanja v novomeški občini.

Občinski komite ZK v Novem
mestu bo v teh dneh priredil slavnost-
en sprejem novih članov. Raču-
najo, da bodo partijske knjižice po-
delili 300 novim komunistom iz
osnovnih organizacij. Sprejem bo
združen s srečanjem s partijskimi ju-
bilanti, s komunisti, ki so člani ZK
tri desetletja in več.

Osnovne organizacije se bodo po-
leg pripravljale na kandidature za ZK
(nadaljevanje na 4. strani)

DVOJNA PROSLAVA V BREŽICAH

V soboto, 26. aprila, bo v
Domu JLA v Brežicah proslava
v počastitev 30-letnice osvobo-
ditve, dneva OF in praznika de-
la. Na njej bodo podelili 29 sre-
brnih znakov Zveze sindikatov
in osem občinskih priznanj OF.

Ob 27. aprilu

Najprej se vrnimo k dogod-
kom! Na pristop kraljevine Ju-
goslavije k trojnemu paktu so
jugoslovanski narodi odgovorili
z demonstracijami, ki so bile v
mnogih mestih od 25. do 27.
marca 1941. Bojna gesla kot
„Raje vojno kot pakt!“ so od-
mevala tja do Rima in Berlina
in izzivala bes-fašističnih in na-
cističnih osvobodilcev, da so brez
vojne napovedi segli po našem
ozemlju, premoženju, naši svo-
bodi.

Taka so zgodovinska dejstva
in tudi to je znano, da so se pri-
nas začele priprave na narodno-
osvobodilni boj kmalu po oku-
paciji. V Sloveniji je bil na po-
budo centralnega komiteja KPS
le mesec dni po demonstracijah
— 27. aprila 1941 — ustanovni
sestane Osvobodilne fronte. V
njej so se združili komunisti,
demokratski Sokoli, krščanski
socialisti, napredni kulturni de-
lavci, kasneje pa so se jim pri-
ključili še drugi, od najrazlič-
nejših družtev do gibanj.

OF je postala nova slovenska
politična organizacija. V krat-
kem času je s terenskimi, okraj-
nimi (v mestih rajonskimi) in
okrožnimi odbori zaobjela vse
slovensko ozemlje. Pod vod-
stvom KP je OF organizirala,
mobilizirala in spodbujala k
oboroženemu upor —
narodnoosvobodilni vojni. Počile
so prve puške, začela se je
splošna vstaja. Okupatorji so
besneli, požigali, ubijali, vendar
OF in partizanov niso mogli
streti. Nasprotno: ugled in moč
OF sta se še krepila.

V tem času je dobila OF svoj
dokončni bojni program s te-
meljnimi točkami, ki so po-
udarjale nujnost oboroženega
boja, nujnost bratstva in enot-
nosti vseh jugoslovanskih nara-
dov in narodnosti in na vsem
tem temelječo domovino.

Tako zgodovina, o tem bere-
mo, na temeljih OF deluje da-
nes njena naslednica Socialisti-
čna zveza. Pravimo, da se revo-
lucija nadaljuje, boj za vse, za
kar so umirali tisoči, za lepši
danes, za samoupravne sociali-
stične odnose. Pravimo, naj bo
Socialistična zveza frontna
organizacija, naj v mobilizacij-
skem smislu nadaljuje tradicije
OF, naj bo v njej mesto za
idejno in akcijsko enotnost, saj
bi brez te najbrž teže uresničili
smotre, zapisane v novi ustavi
in poudarjene na lanskim partij-
skih in drugih kongresih. Bitka
za nove odnose, ki pomenijo
najvišji smoter tega trenutka in
prihodnosti, se mora nadalje-
vati, naloga Socialistične zveze
pa je, da vse, ki se za te odnose
bojujejo, združuje, mobilizira,
spodbuja.

DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA

Suho vreme, ki se je za-
drževalo v začetku tedna, se
bo nadaljevalo tudi v drugi
polovici, vendar bo še neko-
liko topleje.

Mnogi kmetje menijo, da jih klavnice goljufajo pri tehtanju (zlasti kadar jim plačajo meso, ne žive teže živali), mlekarnice pa pri merjenju toščice in ugotavljanju kakovosti mleka. O tem se precej govori tudi na sestankih. Negodovanje odvrta kmete od podjetnosti in jim kali veselje do kmetijskih del. Pri odkupu bi se morala uveljaviti poštenost in zaupanje.

Dober predlog sem slišal pred kratkim na živinorejsko veterinarskem zavodu. Menim, da je nepristranski, saj pri odkupu živine in mleka zavod nima neposrednih koristi. Sicer pa naj o tem presodijo tudi drugi.

Nezaupanje kmetov do odkupovalcev živine in mleka, oziroma do podjetij, za katera odkupujejo, je včasih utemeljeno, pogosto pa ga povzroča le sum. Človek sumi, kadar stvari ne pozna. Klavnice dovoljujejo, da zastopniki živinorejcev prisostvujejo klanju živine in tehtanju mesa. Nekateri kmetovalci pa ne zaupajo niti takim zastopnikom. Radi bi se pričali sami. Zato naj bi klavnice in mlekarnice določile npr. en dan v mesecu, ko bi si lahko vsak živinorejec ogledal, kako delajo. To bi morda bilo težko uskladiti s higienskimi predpisi, a z dobro voljo bi se gotovo dalo. Več obiskov bi bilo verjetno le prve mesece, ko bi kmetje zvedeli za tako možnost. Kakor bi raslo zaupanje, tako bi obiski upadali.

Na zavodu so še dodali, da v nekaterih tujih državah že imajo tako. Tam ni sumničnej, ne špekulacij pri odkupu. Zakaj torej pri nas ne bi mogli poskusiti ali kar urediti tako?

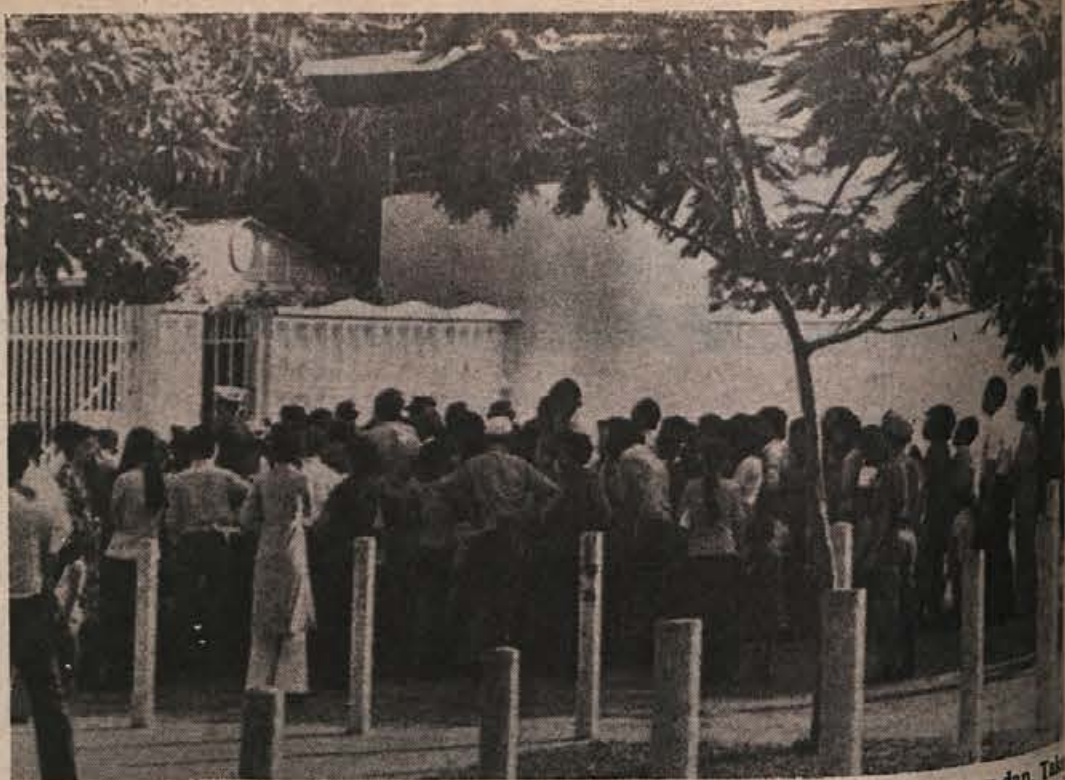
TELEGRAMI

MOSKVA — »Sovjetska zveza bo vedno solidarna s kamboškimi rodoljubi, ki so začeli boj za svobodo in neodvisnost svoje dežele.« To je v pogovoru z odpravnikom kamboškega veleposlaništva v Moskvi izjavil sovjetski ministrski predsednik Aleksej Kosigin.

BOMBAY — Indijski predsednik Fehrudin Ali Ahmed je podprl zahteve arabskih dežel po vrnitvi ozemelj pod izraelsko okupacijo in po priznanju pravic arabskega ljudstva Palestine.

Iz zadnjega PAVLIHE

Bijedić: — Zelo me veseli tovariši, da se vsi strinjate s tem, da moramo do skrajnosti varčevati z denarjem!

SAJGON — Vrsta čakajočih pred ameriškim veleposlaništvom postajajo daljše iz dneva v dan. Tudi Američani, kot nekateri Vietnamci skušajo urediti svoje papirje, da bi prišli čimprej na vrsto pri evakuaciji, ki je čedalje bolj intenzivna. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Ko je ondan šef Kambodže Norodom Sihanuk v Pekingu, kjer bo ostal še mesec dni, potem pa se po mnogih letih spet vrnil v svojo domovino, sprejemal čestitke blizu 70 veleposlanikov držav, ki so priznale njegovo kraljevsko vlado, je med drugim dejal:

»V petletni vojni je padlo milijon Kambodžanov, milijon jih je invalidov, dežela je razdejana. Naša zmaga kljub temu kaže, da lahko ljudstvo, ki se je odločilo, da se bo borilo, premaga še tako močnega sovražnika, kot smo mi premagali ameriške imperialiste in domače izdajalce.« Pri tem je Sihanuk še posebej poudaril, da gre za majhen narod in dodal: »Z mrtvimi nas je skupaj sedem milijonov.«

Očitno je, zgodovina se ponavlja v svoji strogi in neizprosni logiki: ljudstva, ki se bori za neodvisnost in svobodo, ne more pokriti še tolikšna tuja sila, tiste, ki podpirajo tuje vmešavanje na račun lastne krvi, pa čaka neizbežen konec izdajalca.

Sicer pa je to še posebej poudaril v svoji čestitki princu Sihanuku predsednik SFRJ Josip Broz Tito, ki je med drugim dejal:

»Velikostna zmaga, ki jo je izbojevalo kamboško ljudstvo, združeno okrog svoje zakonite vlade s šefom države Sihanukom, v petletnem obdobju, vsiljenem s tujim vmešavanjem in intervencijo, je dragocen prispevek skupnemu boju vseh naprednih sil v svetu za mir, napredek in demokracijo. Vaša zmaga, dosežena predvsem s lastnimi silami, znova najbolje potrjuje, da ni moč streti naroda, ki je odločen izvajati in braniti svojo svobodo, neodvisnost in pravico, da sam odloča o svoji usodi. Vaša zmaga je dogodek zgodovinskega pomena v boju narodov in dežel proti agresiji in politiki s pozicije moči in prispevek ne samo k popolni mednarodni afirmaciji vaše dežele, ampak tudi k močni potrditvi načel neodvisnosti, enakopravnosti in neuvrščenosti.«

Ni dvoma, dolgoletna vojna v Indokini je prišla zdaj v končno fazo, v kateri prihaja moč dokončno na stran ali svobode in neodvisnosti. V trenutku, ko z bojišč v Južnem Vietnamu prihajajo vesti o razsulu saigonske armade, in o definitivnem zmagi marionetskega režima v Phnom Penhu, so radostneje zapela srca mnogih prijateljev Vietnama in Kambodže po vsem svetu. Po mnogih letih nezasičenega pustošenja v Indokini prva reagiranja na takšne vesti ne morejo biti drugačna. Seveda, ob tem se porajajo tudi uganjanja, kakšne bodo posledice teh najnovejših do-

godkov na azijskem jugovzhodu. Odgovor je lahko najprej Brez dvoma, zmagovit izboj osvobodilne vojne v Kambodži bo neposredno vplival na bližnji zlom saigonskega režima, ki postaja neogiben (v teku je že priprava za množičen napad Američanov iz Južnega Vietnama), okrepila bo sile stabilnosti in ravnotežja v Laosu, ohranila bo napredno usmerjenost nacionalne sile v sosednjem Tailandu, s svojim skupnim prizadevanjem pa bo olajšala vzpostavitev svobode, mira, neodvisnosti in demokracije na Indokini.

Zaradi tega je utemeljeno upanje, da označuje zmaga

Zmagalo je ljudstvo

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Sedajle, ko je tako rekoč že za nami prva tretjina letošnjega leta (in to leta, ki smo že ob vstopu vanj predvidevali, da bo gospodarsko naporno, hkrati pa družbenopolitično izredno razgibano), je umljivo, da se na vseh ravneh lotevajo preverjanja izpolnitve nalog ter načrtovanja nadaljnje dejavnosti; ob tem so tudi umljivi sklepi o raznih političnih akcijah, ki naj spodbujajo tisto, kar je zaostalo ali je ostalo neizpolnjeno, skratka sklepi o poglobljenem ter pospešenem uresničevanju družbenih razvojnih smeri, ki smo se zanje odločili.

Tako je v minulih dneh zasedal centralni komite ZK Slovenije — poglavitna razprava se je odprla ob uvodnem referatu sekretarja izvršnega komiteja CK ZKS Franc Šetince, ki je vsestransko razčlenil sedanje idejnopolitične razmere na Slovenskem, zlasti z vidika uresničevanja novih ustavnih določil.

Od sprejema nove ustave je resda minilo šele leto dni (pravimo šele, kajti uresničitev vsega, kar nam nalaga nova ustava glede spreminjanja dosedanjih družbeno-ekonomskih odnosov, je nedvomno zelo obsežna ter vsebinsko zahtevna naloga), vendar že lahko rečemo, da v svojem referatu poudaril Franc Šetinc, da smo tako glede uresničevanja ustavnih določil kot glede izpolnjevanja kongresnih sklepov naredili že kar veliko za krepitev družbeno-ekonomskega položaja našega delovnega človeka, za utrjevanje njegovega odločujočega vpliva na vse naše družbeno življenje. In to je, če spomnimo, pač vodilna misel nove ustave ter kongresnih sklepov — nujna za uspešen nadaljnji razvoj našega socialističnega samoupravljanja.

Res pa je, da je Šetinc še poudaril, da pri uresničevanju ustavnih določil ter uresničevanju novih odnosov vendarle bolj napredujemo v organizacijah združenega dela ter v krajevnih skupnostih kot pa npr. v nekaterih samoupravnih interesnih skupnostih. Pre-

počasen je še proces združevanja sredstev in dela v raznih oblikah integracij. To pa je ne samo pogoj za odpravo velike razdrobljenosti slovenskega gospodarstva — ki jo vsekozi ugotavljamo — marveč tudi za uspešno oblikovanje združenega dela ter za njegov odločilni družbeni vpliv v smislu nove ustave.

Franc Šetinc se je v svojem referatu na tokratnem zasedanju CK ZKS obsežneje dotaknil tudi zunanjih pritiskov, ki posebno v zadnjem času spet oživljajo ter v raznih oblikah nam sovražne propagandne ter druge

Sredi aktualnih nalog

dejavnosti izražajo nasprotovanja svetovnih reakcionarnih sil (s katerimi so tesno povezani tudi naši politični emigranti ter nekateri notranji nosilci odporov proti socialističnemu samoupravljanju) takšni poti socialistične družbene graditve, za kakršno so se jugoslovanski narodi pozneje, skozi vsa leta naše družbene graditve.

O teh zunanjih pritiskih je takšno reakcionarno dejavnost ostro obsodil ter poudaril, da ne sprejemamo nikakršnega dialoga s politično emigracijo ter raznimi mrčinjaškimi silami.

Centralni komite ZKS je na torkovem zasedanju sklenil, da morajo ugotovitve iz referata Franca Šetince vsa občinska vodstva ZK pretehtati s stališča svojih razmer, oceniti odnos družbenih sil na svojem območju ter potem jasno določiti politično dejavnost za

naprej. Predsena CK ZKS France Popit je v razpravi še posebej poudaril, da je treba mobilizirati veliko pripravljenost naših delovnih ljudi, da se borijo za dejansko uresničitev ustave, novih ustavnih določil.

Na Brionih že nekaj časa potekajo več dnevna zasedanja zveznih svetov — v prejšnjih dneh je zvezni svet za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko obširno razčlenil pripravljena gradiva za izdelavo srednjeročnega dolgoročnega razvojnega načrta Jugoslavije.

Ocenili so, in to precej kritično, da razvojnim načrtom marsikje botrujejo posamični interesi, česar seveda pri pripravljanju najustrežnejšega družbenega razvojnega načrta ne moremo tolerirati. Vsekakor bodo morali tu priti bolj kot doslej do izraza resnični interesi združenega dela — to bomo morali vgraditi v dokončni razvojni dokument za prihodnje petletno (in še daljše) razvojno obdobje.

Tudi ocene sedanjih družbeno-ekonomskih razmer pri nas postajajo vse bolj ustvarjalno kritične — v minulih dneh so npr. o tem govorili na eni izmed komisij izvršnega komiteja predsedstva CK ZK Jugoslavije. Ocene so, da smo letos sicer dosegli precej dobro rast proizvodnje (za 9 %) in da nekatera prizadevanja ekonomske rasti kar uspešno izvajamo — da pa so še nekatera za-rišča, ki nam utegnejo resno ogroziti vse doseženo.

Tako npr. še vedno naraščajo prek določenih meja vse oblike porabe, preveč imamo še nepokritih investicij, cen nam ni uspelo zaježiti in še in še. Tudi sistemske rešitve, ki so nujne, so prepočasne in zato ne prinašajo zaželenih učinkov — to še posebno velja tudi za ustavno preoblikovanje gospodarstva.

Ob tem so posebej poudarili odgovornost vseh družbenopolitičnih dejavnikov za uresničevanje načrtne politike — vsak bo moral v svojem okolju analizirati lastno razvojno politiko za leto ter tudi predlagati, kaj vse bo treba narediti za njeno uresničitev.

Več kot 100 mladincev iz novomeskih TOZD, srednjih šol, KS in vojakov je prišlo v soboto na dvodnevno prostovoljno delovno akcijo v Kortejevo. Potek akcije je bil organiziran po zgledu pravih mladinskih delovnih brigad, saj so razen dela bile na sporedu tudi druge aktivnosti. M. V.

3

Rudar z dušo in telesom

Prvega junija bo osemnajst let, odkar se je Štefan Štok zaposlil v sevniskem rudniku. Doma je iz Desiniča v Hrvaškem Zagorju. Kadarkoli obišče svoj rojstni kraj, se domači vedno znova čudijo, kaj ga je vleklo v jamo. Toda Jože se dobro počuti v svojem poklicu in trdi, da vsak 'knap' kljub težavam vzljubi svoje delo.

Z rudarji na Senovem se je srečal kot delavec pri Pionirju. Popravljali so separacijo in baze za premog. Takrat se je navezal na kraj in ljudi. Za dve leti je odšel k vojakom, potem še na avtocesto Ljubljana - Zagreb, od koder se je vrnil na Senovo. V rudniku je dobil delo 1957. leta.

Začel kot vozač, nato je bil pomožni kopač in 1965 napredoval do kopača. To delo opravlja še danes. Ko se spominja nazaj, ocenjuje prva leta v jami za najtežja.

V Srobotnem in tukaj na Reštanjah smo tedaj delali v mnogo slabših razmerah. Močni pritiski so nam vedno znova ovirali odvoz premoga. Kopalni in tesnili smo rove, da smo utrli pot vozičkom. Tudi spravilo lesa za opornike je bilo težko, ker so bile poti ozke in na mnogih krajih veliko pretesne. S temi težavami se nam že vrsto let ni treba spoprijemati: prešli

Štefan Štok

V vročini, bleščanju

Kdor na delovnem mestu obišče livarja Antona Goršeta v črnolajškem BELTU, lahko pri priči ugotovi, da opravlja komaj 28-letni delavec zelo naporno delo. Raztopljeno vroče železo vlije v kalupe. Pri tem letijo iskre na vse strani, blešči se in v prostoru je močan hrup. Gorše nima časa gledati naokrog, razen tega bi bil zanj lahko vsak nepreviden gib usoden. Kaj hitro bi se lahko opeknel. Pri delu nosi zmeraj zaščitna očala, vedno mora imeti rokavice in na nogah neke vrste

„ŽIVLJENJE NAJ BODE TI DELOVNI DAN“

„Res je, da se nam za leto šteje devet mesecev, vendar nam tega ni treba zavidati,“ pravi livar. „Skušamo pomagati, kadar je nujno,“ meni voznik reševalnega avtomobila. „Spominjam se mesecev, ko nisem vedel za nedeljo,“ de rudar. „Nočnemu delu bi se lahko izognili, če bi dobili novo pekarno,“ ugotavlja pek. Te misli smo izluščili iz prispevkov, ki jih v počastitev 1. maja, praznika dela, objavljamo na tej strani. Novinarji Ria Bačer, Jožica Teppey in Alfred Železnik so poiskali nekaj „navadnih“ ljudi, ki delajo (zaradi narave dela predvsem) na težkih, če ne na najtežjih delovnih mestih. In če te zapise, ki hočejo biti že kar portreti ljudi, objavljamo pod skupnim naslovom „Življenje naj bode ti delovni dan“ (po Gregorčiču), želimo s tem še bolj poudariti močno delovno zavest naših delovnih ljudi in njihovo pripadnost k socializmu, ki ga gradimo že tri desetletja.

smo na drug način dela, v rovih in na frontah imamo železno podporje.

Bili so časi, ko smo zaradi družinskih in skupnih potreb veliko delali. Spominjam se zime, ko sem delal vse dni od 1. decembra do 1. maja, da sem čisto pozabil, kdaj je nedelja. Danes je rudarjev teden veliko krajši, saj imamo tudi mi proste sobote.

Odkopavanje pa je še vedno ročno, ker za mehanizacijo pri nas ni možnosti. Pomagamo si z odstreljevanjem, vpeljali pa smo tudi transporterje. Veliko časa nam še vedno vzame pot na delovno mesto. Čeprav se peljamo lep kos, je do delovišča dolga hoja. Le dobrih šest ur nam ostane za delo. Mislili smo že, da bi se menjali v jami,

vendar po predpisih ne smeta biti dve izmeni istočasno pod zemljo.

Na Senovem si trenutno prizadevamo, da bi tudi rudarji dobivali topel obrok hrane. Mnogi naši delavci so doma zelo daleč, zato bi jim bila topla malica pred odhodom v jamo ali po vrnitvi nadvse dobrodošla. V jami si lahko privoščimo le to, kar nosimo s seboj v žepu. Upam, da bomo skupaj z Lisco in Metalno kmalu zgradili na Senovem obrat za kuhanje toplih obrokov.

Štefan Štok se že od nekdaj zavzema za jamske delavce kot družbenopolitični delavec v podjetju, v občinskih organih in republiškem sindikatu. Za to delo porabi ves svoj prosti čas, toli-

ročen, žena ni v službi, imava že leto dni starega sinka. Temu bo lepše! Že zdaj je živahen, da je kaj.”

„Pijem ne, v kino ne hodim, televizije ne morem gledati, ker me boljijo oči. Že v službi jih preveč napenjam. Rad hodim na pašo, če pa sem že prost, potem se gotovo uležem in spim.”

Livar Gorše se je med pogovorom zares zasmejal le enkrat: ko sem ga vprašala, če je že bil kdaj na resničnem dopustu.

„Morja še nisem potipal. Ko sem bil pri vojakih, sem ga sicer videl, ampak tudi na obali nisem bil. Za dopust, posebno z družino, ni časa in ne denarja. Z ženo morava pomagati mojim in njenim staršem pri kmetovanju. Dopust je kot nalašč za take stvari. Tudi na potovanja ne hodim. Bil sem nekajkrat v Ljubljani in Zagrebu, to je vse.”

Sleherno uro na cesti

Biti voznik v sevniški reševalni postaji je težje kot marsikje drugod. Do bolnišnic, kamor so prevozi pogosti, je razmeroma daleč: do Celja je 45 km, podobno je do Novega mesta, do Brežic je 35 km. In vendar: Janku Stariču bo prav na 1. maj poteklo že 15. leto, odkar je pri tem odgovornem delu. Toliko časa deluje tudi reševalna postaja v Sevnici.

Kadar je reševalni avtomobil na voznji, se vedno mudi: ko vozi bolnika, ga mora čimprej pripeljati do potrebne zdravniške pomoči, ko se vrača v postajo, mora spet pohiteti, da bi bil lahko na voljo, če bi bilo spet treba. Starič prevozi po 50.000 km na leto, kakšno leto tudi manj. Ves ta čas ni imel niti ene prometne nesreče, razen nekaj malih prask. „Upam, da so občani zadovoljni z nami, skušamo pomagati, ko je to najbolj treba,“ pravi o svojem delu. „Kdor je hudo bolan, je ponavadi vedno zadovoljen,“ ga je dopolnila žena, ko je imela v nedeljo, 13. aprila, ravno tako službo v sevniskem zdravstvenem domu.

Sedanje delovne razmere ocenjuje za boljše kot pred leti. Na začetku je sleherni trenutek dežural kar v stanovanju. Ob starem zdravstvenem domu so imeli komaj streho za vozila. Sedaj so trije šoferji tako, da se pri delu

Janko Starič

izmenjujejo. V okviru TOZD imajo svoj amortizacijski sklad, ker so ceste v občini slabe, se vozila seveda hitreje trošijo, čeprav so stopnje za vse iste. Ker je po poklicu avtomehaničar, avtomobilom ne manjka strokovna roka.

Med številnimi voznjaki seveda ne manjka nenavadnih dogodivščin. Janko Starič je bil pravzaprav babica že dvema paroma dvojčkov. „Obkrat smo sicer bili že blizu cilju: enkrat pred Celjem, drugič pred Krškimi. Doma seveda še ni kazalo tako daleč. Vsi štirje otroci so zdravi; en par hodi že v šolo,“ pravi. O sodelovanju z milicijami in ostalimi udeleženci v prometu meni, da je ugodno. Večina voznikov upošteva alarmne znake.

A. ŽELEZNIK

Nedelja je pekov ponedeljek

— Ko bi bil še enkrat mlad, ne bi šel več za peka — zatrjuje Karel Zorčič iz Brežic, ki peče kruh že petindvajset let.

— Pekom je najtežje ponoči, ko vsi počivajo. Celu med prazniki nimamo toliko oddiha kot drugi ljudje. Večkrat bi šel rad na daljši izlet z družino, pa ne morem. Prost sem največ en dan, kajti kruh mora biti, četudi slavimo prvi maj ali novo leto.

Karel Zorčič

ko funkcij so mu naložili. Trenutno je predsednik odbora za delavsko kontrolo, član odbora za medsebojna razmerja in član sekretariata partijske organizacije pri Rudniku. Je tudi član občinske konference ZK in njenega častnega razsodišča, član republiškega odbora sindikata delavcev za energetiko in premogovništvo ter delegat družbenopolitičnega zbora občinske in republiške skupščine. Do dela v teh

Karel Zorčič dela v Cerkljah ob Krki, odkar so oktobra lani zaprli mestno pekarno v Brežicah. V Cerkljah je zaposlenih devet pekov, ki pečejo kruh za Brežice z okolico, Župevec, Staro vas na Bizeljskem, Pišce in Globoko. To je majhna pekarna, zato morajo delati v dveh izmenah, od 3. ure popoldne do polnoči in od polnoči do 6., 7. ali 8. ure zjutraj, odvisno od naročil.

— Ponedeljek se za nas peke začne v nedeljo popoldne. Ob štirih se zbere na delu prva izmena, opolnoči jo zamenja druga. Trenutno smo brez vajencev. Med tistimi, ki niso končali osemletke, so še kandidati za pekovski poklic, a jih ne smemo sprejeti, med drugimi jih ni. Zaslužek ni slab, le noči so naporne in tega se vsak izogiba.

Z obžalovanjem moram povedati, da je pekom drugod lepše kot v Brežicah. Nočnemu delu bi se tukaj lahko izognili le, če bi dobili novo pekarno. Še vedno sem prepričan, da je najbolje, če bi ves kruh lahko pekli doma.

Kot pek spoštujem kruh in zelo hudo mi je, če vidim, da ga ljudje razmetavajo. Zadnje čase je tega manj kot pred leti, ko smo ga veliko preveč opazili v smetnjakih. Zlepa ne bom pozabil dogodka, od katerega še ni preteklo veliko. Delal sem v mestni pekarni. Ponoči so prišli k nam študentje, češ da so lačni. Kupili so rogljiče, zunaj na cesti pa so se objestno obmetavali z njimi. Kaj takega lahko naredi samo nekdo, ki ni bil v življenju nikoli lačen.

J. TEPPEY

organih ima voljo in veselje, čeprav je družina zaradi tega marsikdaj prikrajšana. V sebi čuti dolžnost do družbenopolitičnega udejstvovanja, saj tudi na ta način pomaga svojim sodelavcem in ljudem kraja, v katerem živi. Kot rudar z dušo in telesom želi, da bi se rudnik na Senovem obdržal čim dlje, da se mu življenjska doba ne bi iztekla tako hitro, kot napovedujejo. JOŽICA TEPPEY

pri peči, si je začel popravljati delavsko kapo, potem mi je rekel: „Bi šel nazaj, saj o meni takoimate kaj pisati. Sem čisto navaden delavec.”

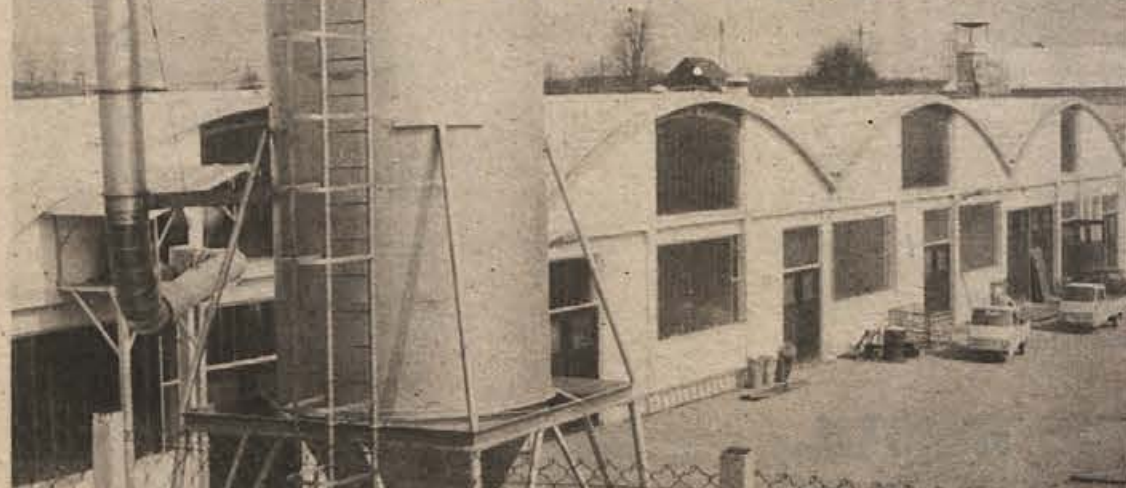
RIA BAČER

Anton Gorše

NOVI PROIZVODNI PROSTORI OBRTNO KOMUNALNEGA PODJETJA ČRNOMELJ

parska dela za hotel Smuk v Semiču, otroški vrtec, tržnica, zdravstveni dom in stanovanjski bloki v Črnomlju, od lani pa še modernizirane ceste in ulice. Lani je kolektiv dosegel nekaj nad 20 milijonov dinarjev celotnega dohodka, kar je skoraj 100

odst. več kot leto prej. Vse skozi pa so kolektiv pestili slabi delovni pogoji, saj niso imeli urejenih delavnic, skladišča so imeli raztresena po vsem mestu, niso imeli sanitarij in delavci, ki so se vračali s terenskega dela, se niso imeli kje očistiti.

Velika in opremljena mizarska delavnica

Napredek Črnomlja in vse črnomaljske občine je tesno povezan z delom in uspehi OBRTNO KOMUNALNEGA PODJETJA ČRNOMELJ. Kolektiv že 11. leto opravlja razne obrtne in komunalne storitve v vsej občini, v zadnjem času pa tudi izven občinskih meja. Kolektiv OKP Črnomelj opravlja kleparsko-kovinska, mizarska in vodovodna dela ter modernizira in vzdržuje ceste in ulice. Naštetimo nekaj večjih del, ki jih je opravil OKP: vodovodno in kanalizacijsko omrežje v občini, vodovod na Vinici, vodovod v Semiču in okolici, nov vod Dobliče-Črnomelj, mizarska, vodovodnoinstalaterska in kle-

NOVI PROIZVODNI PROSTORI

Z novimi proizvodnimi prostori, v katerih kolektiv OKP Črnomelj že dobra dva meseca posluje, se je marsikaj spremenilo. Delavci so dobili svetle in opremljene delavnice, v katerih je urejeno prezračevanje in odpraševanje, dobili so veliko skladišče, lastno menzo s kuhinjo, sanitarije in garderobe ter nekaj novih obdelovalnih strojev. Za naložbo je del denarja zbral kolektiv, ostalo pa je kredit Ljubljanske banke in občinskega sklada skupnih rezerv.

NAČRTI ZA PRIHODNJE

V novih pogojih namerava kolektiv povečati število zaposlenih. Pripravljajo sporazum o poslovno-tehničnem sodelovanju z gradbenim podjetjem BEGRAD, ki bo pripomogel h kvalitetnejšim storitvam, boljšemu gospodarjenju in na ta način k dvigu družbenega standarda obeh kolektivov, v bodoče ne bodo nudili le storitev, ampak nameravajo izdelovati tudi izdelke za trg. Storitve bodo razširili še na druge dejavnosti, predvsem na tiste, ki jih sedaj opravljajo zasebniki. Za boljše in natančnejše vodenje vseh podatkov o delu in dejavnosti kolektiva bodo nabavili v kratkem sodobno elektronsko napravo za obdelavo podatkov.

Z boljšimi delovnimi pogoji si je kolektiv OKP Črnomelj ustvaril tudi možnosti za poglobljanje samoupravnih odnosov, za boljše informiranost o vseh stvareh in za boljše in aktivnejše delo družbenopolitičnih organizacij v kolektivu.

Kolektiv OBRTNO KOMUNALNEGA PODJETJA ČRNOMELJ čestita kolektivom in vsem občanom za 1. maj, praznik dela!

Kleparska delavnica

Skladišče materiala

Garderobne omarice

V BELI KRAJINI SKUPINSKO ZAVAROVANJE PRI ZAVAROVALNICI SAVA-PE NOVO MESTO

Danes že vsak napreden vinogradnik ali živinorejec ve, da mora dobro gospodariti. Vsekakor spada sem tudi zavarovanje vinograda, sadovnjaka, posevkov in živine. S tem kmet zavaruje svoje delo in trud. Večja nesreča na kmetiji (toča, pozeba v vinogradu, sadovnjaku, na njivah, pogin ali bolezen pri živini) pomeni za celo družino nepopravljivo škodo, ki ima lahko hude posledice za kmetijo. Vsak pameten kmet ve, da se da tako nesrečo preprečiti s pravočasnim zavarovanjem.

Neki kmet na Dolenjskem blizu Trebnjega je dejal: „Težko sem odšel zavarovalnici premijo, vendar pa, ko pomislim, koliko škode sem imel pred leti, ko nisem imel zavarovane kmetije, mi ni žal tega denarja. Ko me je lani zopet doletelo, mi je zavarovalniški denar še kako prav prišel.“ Na Gorjancih je prileten kmet hudomušno dejal: „Zavarovalnica ti pride najbolj

prav po toči ali kakšni drugi ujmi.“ Takšne pogovore lahko slišimo na marsikateri kmetiji, saj je ob nesreči vsaka pomoč dobrodošla. Zavarovalnica pa ni neusahljiva vreča, iz katere bi samo jemal, vanjo je treba tudi dajati.

Zavarovanje v Beli krajini v razmahu

Zavarovalnica Sava — PE Novo mesto zajema Trebnje, Novo mesto, Metliko in Črnomelj ter Kočevje. Na teh področjih se je zavarovalniška dejavnost zelo razmahnila; zavarovanje živine, vinogradov in posevkov doživlja šele zadnja leta razmah, kar priča tudi skupinsko zavarovanje metliških vinogradov. Danes se kažejo že prvi rezultati. Če je kdo podvomil v to vrsto zavarovanja, je danes že marsikateri dvom odpadel. Zavarovanec ima precej ugodnosti, ki jih prej ni bilo. Skupinsko zavarovanje ni razširjeno samo v Beli krajini, temveč tudi v Suhi krajini. Na področju Zavarovalnice Sava — PE Novo mesto so preko kmetijskih zadrug organizirane skupnosti zavarovancev kmetijskih zavarovanj. Te skupnosti imajo svoje letne zbornice, na katerih razpravljajo o rezultatih preteklega leta in se dogovarjajo za naprej. Tako obstaja dobra povezava med kmeti, kmetijsko zadrugo in Zavarovalnico Sava.

Skupno sodelovanje — skupni uspehi

Pogovori v metliški zadrugi in z zavarovalnico so dali jasnejšo podobo o zavarovalniški dejavnosti v Beli krajini, nakazali pa so tudi smeri, kam bi se naj ta dejavnost razvijala in v kateri kmetijski panogi bo treba povečati napore za njen večji razmah.

Ing. Julij Nemanič, KZ Metlika: „Kooperacijo imamo najbolj razvito z vinogradniki, saj zajema kar 180 ha vinogradov. Uspešno nam je urediti 3 skupinske vinograde v skupni površini 36 ha. V teh skupinskih vinogradih je 175 lastnikov. Če je prej imel lastnik po 3 parcele, ima sedaj samo eno. Dober vinogradnik mora imeti vinograd zavarovan. Polovico zavarovanja plača zadruga, polovico pa zavarovanec sam. Glede na širitev

Franc Petric iz Trnovca: „Pričakujemo, da bo letos premija nižja, pa bo še vedno previsoka. Seveda pa je to odvisno od števila zavarovancev.“

proizvodnih zmogljivosti naše kleti (povpraševanje po metliškem črnini je iz leta v leto večje), bomo prav gotovo širili obseg vinogradniške površine, zlasti pri kmetih. Zanimanje za obseg je vsako leto večje, kar tudi ustreza našim razvojnim načrtom. Za prodajo metliške črnine nimamo skrbi, saj bi je lahko proizvedli še več.

Pri zavarovanju je pač tako, več ko je zavarovancev, nižje je premije in letos smo se že dogovorili z Zavarovalnico Sava za znižanje, kar je bilo pri zavarovancih ugodno sprejeto. S širjenjem vinogradniških površin pa se bo tudi zavarovanje širilo, zato skupinsko, ker je cenejše.

Martin Plut iz Drašiči: „Vinograd imam zavarovan že 27 let. Takrat sem imel malo površino, sedaj imam že 3,4 ha. Moj vinograd je star 4 leta. Že pred desetimi leti sem imel vinograd skupinsko zavarovan, potem smo tako zavarovanje opustili. Leta 1972 pa sem zopet začel s skupinskim zavarovanjem. Če ne bi leta 1971 imel zavarovanega vinograda, bi utrpel precejšnjo škodo. Takrat je toča napravila pravo razdejanje. Vsak napreden kmet ve, da je zavarovanje strošek, toda nujen. Zavarovanje imam urejeno preko zadruga.“

Franc Petric iz Trnovca: „Imam samo pol hektarja vinograde, obnovljenega in še nekaj starega, ki še čaka na obnovo. Zadruga bom letos dal 3 tone grozdja. Dogovarjamo se, da bi v bodoče zadruga plačala 60 % zavarovanja, 40 % pa kmet. Pričakujemo, da bo letos premija nižja, pa bo še vedno previsoka. Seveda pa je to odvisno od števila zavarovancev. Živine nimam zavarovane, ker se ukvarjam bolj z vinogradništvom.“

Martin Plut iz Drašiči: „Vsak napreden kmet ve, da je zavarovanje strošek, toda nujen.“

Novomeška mladina na delovni akciji

SKUPŠČINA OBČINE NOVO MESTO

OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZSMS

in vodstva drugih organizacij ter društev v občini

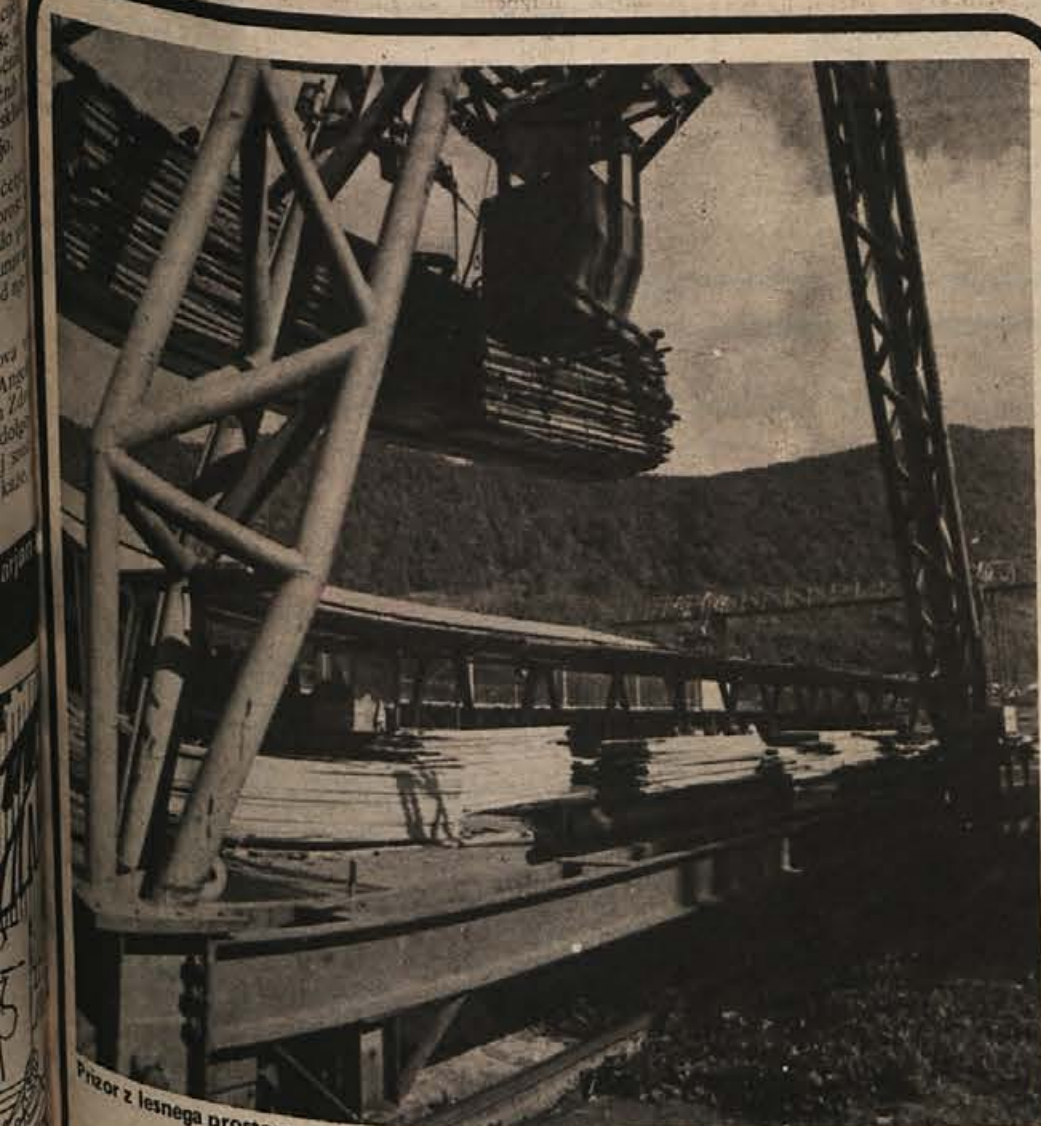
Konfekcija na Vinici

Novoteks
tekstilna tovarna
NOVO MESTO

Šivalnica v Industriji obutve

Prizor z lesnega prostora

lesni kombinat

novoles

novi mesto
straza

Senovški kovinarji

SKUPŠČINA OBČINE KRŠKO

OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZSMS

in vodstva drugih organizacij ter društev v občini

Pogled na Trebnje

SKUPŠČINA OBČINE TREBNJE

OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZSMS
in vodstva drugih organizacij ter društev v občini

SKUPŠČINA OBČINE ČRNOMELJ

OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZSMS
in vodstva drugih organizacij ter društev v občini

SKUPŠČINA OBČINE KOČEVJE

OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZSMS
in vodstva drugih organizacij ter društev
v občini

SKUPŠČINA OBČINE METLIKA

OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZSMS
in vodstva drugih organizacij ter društev v občini

instalacijsko
podjetje

Novomontaža
Novo mesto
ADAMIČEVA 2

kovinar NOVO MESTO

kovinske konstrukcije
oprema za trgovine, gostinske in druge lokale
storitve strojne in stavbne ključavničarske stroke

Trgovsko podjetje na debelo
in drobno s servisi

NOVOTEHNA NOVO MESTO

Komunalno podjetje
NOVO MESTO

GOZDNO
GOSPODARSTVO
NOVO MESTO

Kolektiv SPP PIONIR Novo mesto
čestita investitorjem, sodelavcem
in vsem občanom
za 1. maj, praznik dela!

ZAVAROVANJE
PRI ZAVAROVALNICI
SAVA-PE NOVO MESTO

Avtopromet, gostinstvo in turizem

Gorjanci

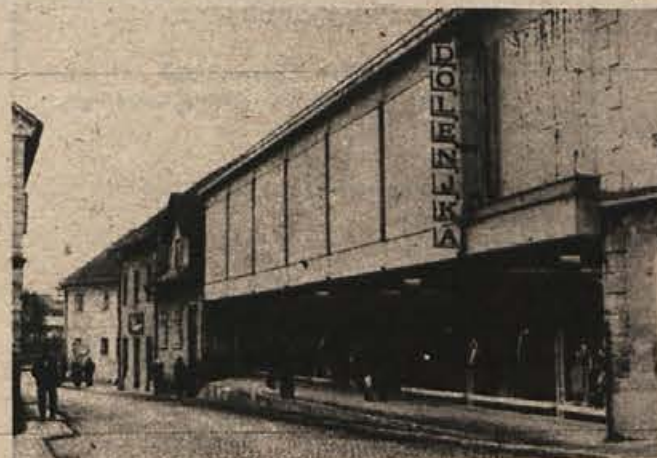
NOVO MESTO-STRAŽA

Opravljamo prevoz tovora in potnikov. Priporo-
čamo gostinske storitve v hotelu METROPOL
in gostišču LOKA

Šivalnica v TOZD Črnomelj

BETI
NETLIKA

BLAGOVNICA v Črnomlju

TRGOVSKO PODJETJE
NA VELIKO IN MALO

DOLENJKA
NOVO MESTO

KMETJE

že dolgo ste pričakovali

knjigo o strojih

storili smo vse, da bi ustregli vašim zahtevam,
za vas smo pripravili knjigo

KMETIJSKI STROJI

ki jo je napisal znan strokovnjak, vodja zavoda za kmetijsko mehanizacijo pri Kmetijskem inštitutu Slovenije inž. RAOUL JENČIČ

CENA ZA IZVOD KNJIGE JE 60 DIN

dober nasvet vam lahko prihrani več kot stane knjiga, zato nemudoma izpolnite naročilnico in jo pošljite na ČZP „Kmečki glas“, Ljubljana, Miklošičeva 4.
Knjiga bo izšla spomladi leta 1975

NAROČILNICA DL
Za ČZP KMEČKI GLAS, Miklošičeva 4 — Ljubljana
Ime in priimek

Točen naslov
Nepreključno naročam knjigo „KMETIJSKI STROJI“
(To naročilnico izpolnite in izrežite ter pošljite na naš naslov.)

HOMELITE®

rotacijski KULTIVATOR

HOMELITE
Prodajajo trgovine ELEKTROTEHNE:
Novo mesto, Trbovlje, Sevnica, Krško, Brežice, Celje, Velenje, Sl. Gradec, Ravne, Ptuj, G. Radgona, Murska Sobota, Ilirska Bistrica, Koper, Nova Gorica, Kranj in Ljubljana

tip R4C

ZA VINOGRAD, VRTOVE, MANJŠE NJIVE IN PARKE
4-taktni bencinski motor, 4 KM pri 3600 v/min, 144 cm, z verižnim prenosom na pogonsko gred omogoča efektivno in varno delo.
— delovna širina 66 cm in globina 21 cm
— teža 59 kg
— maloprodajna cena 10.000 din
— možnost priključkov
— SERVIS IN REZERVNI DELI SO ZAGOTOVLJENI LJUBLJANA

Zastopnik za SFRJ: **ELEKTROTEHNA LJUBLJANA**
Prodaja za dinarje: TOZD „ELGRO“ n.s.o., Ljubljana, Titova 51, tel.: 326-945.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Instalacijsko podjetje
NOVOMONTAŽA NOVO MESTO,
Adamičeva 2

razpisuje
naslednja prosta delovna mesta za:

1. 5 KV ELEKTROINSTALATERJEV
2. 3 KV MONTERJE CENTRALNE KURJAVE
3. 2 KV KLEPARJA
4. 2 DELOVNI MESTI ZA MATERIALNEGA KNJIGOVODJO S KONČANO SEŠ ALI ADMINISTRATIVNO ŠOLO S TREMI LETI PRAKSE.

Plača po pravilniku, stanovanja ni na razpolago. Nastop službe možen takoj.
Razpis velja 15 dni po objavi.

PROSTA DELOVNA MESTA!

„MELAMIN“ Kemična tovarna
KOČEVJE

Na podlagi seje odbora za medsebojna razmerja z dne 15. 4. 1975

Objavljamo
prosti delovni mesti:

1. REFERENTA NABAVE
2. TEHNOLOGA

Pogoji:
Pod 1.) srednješolska izobrazba in 1 leto delovnih izkušenj s poskusno dobo 3 mesece,
— zaželeno je, da ima kandidat svoj avto.
Pod 2.) visoka izobrazba kemijske smeri in 3 leta delovnih izkušenj, poskusna doba 3 mesece.
Pismene prijave sprejema splošni sektor do 28. 4. 1975.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni do 5. 5. 1975.

GRADITELJI: za stavbno pohištvo

inles

INFORMACIJE:
MALOPRODAJA
RIBNICA
(061) 87-212

inles

5% POPUST
ZAVSE IZDELKE

5% POPUST
ZA PLAČILO
V DEVIZAH

POTROŠNIŠKI KREDITI!

inles

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

REJCI PERUTNINE!

KZ NAKLO
PRI KRANJU
VALILNICA
64202 NAKLO

prodaja vsak dan
od 7. — 13. ure in
ob sredah in petkih
od 7. — 18. ure

10 TEDNOV STARE JARČKE

rjave in bele, dobre
nesnice po 30 din.

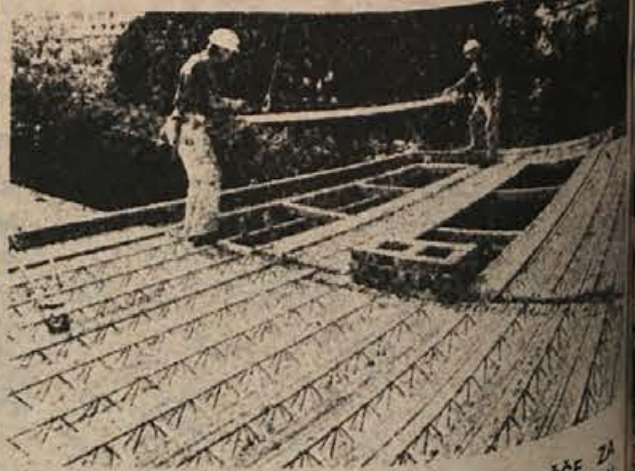
Priporoča se KZ Naklo

NOVO V GRADBENIŠTVU!

OPAŽNO BETONSKI NOSILCI IN POLNILA ZA
MONTAŽNO GRADNJO STROPOV STANOVANJSKIH IN
INDUSTRIJSKIH OBJEKTOV

PREDNOSTI TOVRSTNE GRADNJE SO:
— opaž ni potreben — armatura že vgrajena — hitra gradnja
— majhna teža, kar omogoča ročno montažo — prihranek
v primerjavi z drugimi sistemi — izdelane projekte brezplačno
plačno prilagodimo za ta sistem — možnost montaže

NUDIMO TUDI OPAŽNO BETONSKE PLOŠČE ZA
MONTAŽNO GRADNJO STROPOV STANOVANJSKIH IN
INDUSTRIJSKIH OBJEKTOV

PREDNOSTI TOVRSTNE GRADNJE SO:
— opaž ni potreben — armatura že vgrajena, varnost pred
potresom — hitra gradnja — ometavanje stropa ni potreb-
no, zadostuje pleskarska obdelava — prihranek v primer-
javi z drugimi sistemi — izdelane projekte brezplačno pri-
lagodimo sistemu gradnje — možnost montaže

VSE INFORMACIJE DOBITE PRI

IGM SAVA
KRŠKO telefon (068) 71035

IGM SAVA KRŠKO ZA VAS!

LICITACIJA!

GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO

RAZPISUJE

JAVNO PRODAJO RABLJENIH OSNOVNIH SREDSTEV

1. TRAKTOR IMT 533, OPREMLJEN ZA DELO V GOZDU	Izključna cena din
25.000,00
2. LESENA BARAKA NA TRAVNIKU — TOZD ČRMOŠNICE	2.000,00
3. VEČJE ŠTEVILO MOTORNH ŽAG STIHL	od 300,00 — 3.900,00
4. TRI MOTORNE ŠKROPILNICE STIHL	2.800,00

Motorne žage in škropilnice je uvoznik uporabljal le za demonstracije in razstave.
Prodaja navedenih osnovnih sredstev bo dne 30. 4. 1975 ob 8. uri na upravi podjetja GG Novo mesto, Gubčeva 15.
Ogled možen 1 uro pred pričetkom licitacije.
Na izlicitirano ceno se zaračuna še 22,5 % prometnega davka.
Pred pričetkom licitacije so kupci dolžni položiti 10 % varščine razen za motorne žage in škropilnice.

LICITACIJA!

AVTO-MOTO DRUŠTVO NOVO MESTO

razpisuje JAVNO LICITACIJO (ustno),

ki bo dne 27. 4. 1975 ob 8 uri v Gasilskem domu, Cesta herojev 27 Novo mesto,
ki bo dne 27. 4. 1975 ob 8. uri v Gasilskem domu, Cesta herojev 27, Novo mesto,
za odprodajo
DVEH OSEBNIH AVTOMOBILOV ZASTAVA 750, letnik 1973; vozila so vozna.

Ogled vozil bo mogoč pred licitacijo.
Vsi interesi morajo pred licitacijo položiti 10 % kavcijo.
Družbeni in zasebni sektor sta si pri licitaciji enakovrsta.

*
Stopnja pasti (rasti) se je v
prvih dveh mesecih zelo pove-
čala.

D L	STROJ	STROKONK OSEBJE	POD	EDUARD MORIKE	VESELJE	D L	ZLATO JABOLKO	PRELAZ ČEZ VELEBIT	DEL NOGE
IGRALEC						PLESEN NA VINU			
TROPSKO DREVO						PRILLO RIM LEGIJE			
Ž.IME				EL MESTO SENEGALA		POVRŠINA			
RENJI			GOLDINAR	SEV. DEŽELA					
KING COLE			IZDELAVALEC COPAT						
							RISALNI PRIPOMO CEK	PREDNALEC ISTRE	PESTNER

DL	SAMPION	STANJE PRI SAHU		JEZERO V KANADI					
		FR. REKA		SENCNA STRAN					
OGRAJA			RIM. MATI BOGOV			DEL KNJIGE			
						ČRT			
CIGAN			NAŠA VOJSKA	SUKUJIČ			100		
GEOM. TELO				ZLEB V DOGI			POVRŠ. MERA		RADIJ
				RIM. 4			GABRIEL PIERNE		
OKRASNA RASTLINA						IZDELO- VALEC IGEL			
MRHOVINA						VEZ			

J. Tull v Ljubljani

Trume mladih so se pred štirinajstimi dnevi zgrinjale v slovensko prestolnico. Zakaj? Zato, ker je nastopil dan J, dan, ko je bil napovedan koncert ene najbolj opevanih in slavnih skupin rock glasbe na svetu, brifanske skupine Jethro Tull.

Skupina je nastala leta 1968, iz anonimnosti pa se je prebila, ko je na neki zabavi pod etiketo „Rock'n'roll Circus“ zabavala Rolling Stones in drugo smetano britanske rock scene. Kmalu so postali stalni gost na lestvicah velikih in malih plošč. Sprva so bili še ena od vodilnih „underground“ skupin, toda kmalu je pomen te besede zvođenel in s svojo drugo veliko ploščo „Stand Up“ so dobesedno šokirali publiko in glasbene kritike. Divji mož s flauto, Ian Anderson, je izkoristil svojo priložnost in skupina Jethro Tull je kmalu postala ena najvplivnejših na svetovni rock sceni. Njihova najuspešnejša mala plošča „Living In The Past“ jih je predstavila najširšem krogu ljubiteljev rock glasbe. Ker so se z vsako veliko ploščo spreminjali člani skupine, se je spreminjala tudi njihova glasba. Od začetnih, kratkih in cel dokaj preprostih skladb se je njihova glasba razvila v tako kompleksne izdelke, kot sta npr. njihova albuma „Thick As A Brick“ ali „Passion Play“, izoblikovala pa se je tudi (do danes) končna zasedba: Ian Anderson (vokal, flauta, akust. kitara, sax), Martin Barre (kitara), Jeffrey Hammond-Hammond (bas), John Evan (klaviature) in Berriemore Barlow (bobni).

Tudi se mi, da so Jethro Tull v hali Tivoli le postavili nekaj rekordov. Videl sem že mnogo, tudi precej boljših skupin, toda vseeno lahko rečem, da je bil njihov „show“ na visoki ravni, dokaj naštudiran in uspel. Svetlobni efekti bili med najboljšimi, kar sem jih kdaj videl. Glede glasbe pa tole: mar je kdo od tistih, ki so bili na koncertu, pričakoval, da so člani skupine J. Tull (razen I. Andersona, ki je avtor tudi vse njihove glasbe) kaj dosti več kot povprečni glasbeniki? Mar je kdo pomislil, da je le njihova glasba in Anderson tisto, kar jih dviga visoko nad povprečje? Po koncertu je bilo namreč precej kritiziranja, zdí pa se mi, da je v bistvu tako: nekemu, ki „se spozna na stvar“, pač nekaj ni bilo všeč in je izrazil svoje nezadovoljstvo. Tisti, ki pa so ga slisali, so začeli koncert na veliko kritizirati. Saj tudi meni marsikaj ni bilo všeč. Ves čas sem imel občutek, da smo publika dobro izkoriščen objekt podcenjevanja, kar so mi potrdile tudi Andersonove kretnje z rokami, ko nam je nakazovalo, da nam nudí nekoliko pameti. Pa še kaj.

Toda v bistvu smo lahko s koncertom zadovoljni, saj je bila tudi glasba sama ena najboljših, kar smo jih kdaj slišali v hali Tivoli. Veseli smo lahko, da se je situacija pri nas izboljšala, da nam ni treba več hoditi v Muenchen na take koncerte.

DRAGO VOVK

»Gora, ki kadi« sredi soli

Slana puščava Danakil v južni Eritreji v divji lepoti prekaša celo skrivnostno površje meseca - »Hamsini« prinašajo smrt

Ljudje, ki so osvojili Me-
rec, spoznali njegove skriv-
nosti in hladno lepoto, po-
gosto pozabljajo odkrivati
dokaj neznana področja
Zemlje. Eno takih je tudi
Danakil, puščavski predel
južne Eritreje, izsušeno mor-
sko dno. Danakil, kristalni
pejsazi ogromnih plasti soli.
Prezad Rdečega morja, je
prizor divje in grozljive lepo-
te, prav tako ali še večje, kot
je skriva Mesc, zato ga ime-
nujejo tudi „Zemlja, zaradi
katere je Mesc zardel“.

Učenjaki, ki proučujejo otroška leta matere Zemlje, dokazujejo, da je bil Danakil

nekdanj morje, ki ga je razpolovil 400 kilometrov dolg greben. En del je postal današnje Rdeče morje, povezano z Indijskim oceanom, drugi pa je brez sladkovodnih pritokov izparel. Po sto tisočletjih se je pokazalo morsko dno, več deset in sto metrov debele plasti soli, ki leži 160 metrov pod gladino Rdečega morja.

Danes je Danakil predel, ki, gledan iz zraka, dejansko spominja na površje Meseca. Vulkanska tla, iz katerih nenehno kipijo vroči vrečki, ki izparevajo in tvorijo nove plasti soli, ustvarjajo čudovita kristalna prostranstva. Tu

se nahaja eden od dveh vulkanov na Zemlji, ki nenehno bruhata lavo; Erta Ale Etiopci imenujejo „Gora, ki kadí“.

Da Danakila ni lahko pri-
ti, še težje pa ga je preiti. Za
to je potrebno veliko časa,
odpornosti, potrpljenja, za-
loge hrane in pitne vode, go-
riva in posebno vozilo. Tre-
ba se je prebijati čez kri-
stalne stolpe soli, slapove iz
slanih zrn, vrhove belih pla-
zin, pisanih "ledenih" polj,
kjer je „led“ sol. V Danakilu
je taka vročina, da je na tleh
mogoče speči jajce; slana
polja so videti kot ne-
skončne in neoporečno
gladke letalske steze. Toda
ko jih namoči deževje, se
spremenijo v morje belega
blata.

Tudi oblaki nad Danakolom ne pomenijo zmeraj samo ogromne količine vodnih hlapov. So lahko tudi znameniti „hamsini“, ki se podijo po nebu od Arabskega polotoka čez Rdeče morje nad Danakil, in čeprav spominjajo na čisto navadne znanilce viharovnih neurij, so to zloglasni peščeni viharji, nosilci smrti za vse in vsakogar.

Iz kraterja vulkana Erta Ale nenehno vre lava.

Na sprehod po zdravje

Gibanje omogoča boljše počutje - Kisik

Že dolgo je znanstveno nesporno, da je sposobnost mišljenja in razsojanja oslabljena, ako možganske celice ne dobivajo dovolj kisika. Skupaj na kliničnih psihologov je to dokazala s starejšimi prstovoljci, ki so dvakrat na dan vdihavali čist kisik. Po 15 dnevih se je vsem prstovoljcem izboljšal spomin za 25 odstotkov. Na osnovi teh in številnih drugih poskusov so prišli do spoznanja, da vse aktivnosti, ki omogočajo večji dovod kisika v možgane, povečujejo tudi sposobnost mišljenja. Dr. Frederick Jung, predsednik ameriškega medicinskega društva, trdi, da poskusi nesporno dokazujejo, da je neaktivnost za človeka škodljiva in da gibanje veliko pripomore k dobremu duševnemu zdravju.

Kaj vpliva, da se dovod kisika v možgane zmanjšuje? Predvsem vidi- jo veliko zlo v alkoholizmu. Cez- merno uživanje alkohola povzroča zamašitve možganskih kapilar, s tem pa slabo „dihanje“ možganskih celic. Pri alkoholikih se krvna žrnica spajajo v kepicke, ki zapirajo kapilare in ne prepuščajo kisika. Možganske celice tako veliko hitreje odmirajo.

Med drugim zožuje možganske krvne žile tudi „sedeči način“ življe- nja, stalna napetost, dirka za stan- dardom, kajenje in prehrana, v ka- teri je obilo živalskih maščob.

Zdravniki in psihologi torej pripo- ročajo, naj se moderni človek čim več giblje, telovadi ali ukvarja s kakšnim drugim početjem na sve- žem zraku. Za starejše ljudi naj bi veljalo, da morajo skoraj vsak dan na krajši sprehod.

Poleg telesnih vaj priporočajo tudi duševne: učenje tujih jezikov, ukvarjanje z glasbo, reševanje logičnih problemov in podobno. Obogatitve združeno in mirnejši način življenja bo preprečilo prezgodnje staranje in ohranilo telesno-duševno čilost tudi v kasnejših letih.

DR. BOŽO OBLAK

Posledica hrupa

Hrup ali trušč je vsak nezazelen glas kakršne koli jakosti. Vedno povzroča motnjo pri poslušanju običajnih zvokov, ki jih človeško uho dojema. Hrup je lahko za človekov sluh usoden, odvisno pa je od njegove pogostnosti, jakosti, trajanja, pa tudi od spola, starosti in privajenosti človeka, ki ga posluša.

Cloveško uho je zelo komplicirana naprava. Da bi slišali prostorno in da bi se lahko orientirali, imamo dvojce ušes, ki sprejemata slušne valove in posredujeata vtise naprej v možganske centre. Slišimo lahko vse zvoke v jakosti od 0-150 decibelov in od 15 do približno 20.000 tresljajev v sekundi. Jakost čez 150 decibelov je že tako močna, da grozi počenje bobniča v ušesih. Ker je vsak zvok sestavljen iz različnih tonov, lahko prav iz teh razlikuje uho različne zvoke.

Kakšen hrup obdaja civiliziranega človeka, lahko vidimo iz nekaterih primerov. Letališča imajo približno 120 decibelov hrupa, mestni promet do 90 decibelov. Zato govorimo že o zvočnem onesnaženju okolja. Pri stalnem poslušanju hrupa okrog 85 decibelov pa nastopi že tako velika okvara v slušnih organih, da ostane človek stalno naglušn. Zanimivo je, da en sam motocikel napravi toliko hrupa kot 100 avtomobilov skupaj. Iz tega sledi misel, da tovarniški hrup že dolgo ni več edini vir hrupa, pač pa da se je hrup preselil prav v najbližjo okolico naših domov.

Poleg naglušnosti povzroča hrup še druge neprijetnosti. Posebno nizko število tresljajev in močna jakost povzročata spremembe v dihanju, prebavi, kroženju krvi po telesu, mišični napetosti, ravnotežju in še v nekaterih drugih telesnih funkcijah. Res je, da se to večinoma popravi zaradi velike sposobnosti človeka za prilagajanje različnim situacijam. Hrup seveda vpliva tudi na čustvenost in živčevje sploh in povzroča zaradi tega lahko različne čustvene in živčne reakcije.

Ali je mogoče uteči nevarnostim, ki jih povzroča hrup? Tovprašanje je trenutno po vsem svetu zelo pomembno in znanstveniki se trudijo, da bi prepričali odločujoče dejavnike, da bi z ustreznimi ukrepi zmanjšali hrup na tako mero, da ne bi bil več nevaren. Nedvomno je to najbolj prava pot za odpravo zvočnega onesaženja okolja. Ustrezni predpisi zoper hrup že veljajo v industrijskih obratih, pa tudi zakon o cestnem prometu omejuje hrup iz avtomobilskih izpušnikov.

Na takih mestih, kjer je hrup premočan in prenevaren za človeka, pa so predpisana ustrezna varovalna sredstva, ki večinoma pokrivajo ušesa, da ne bi bila zaradi hrupa prizadeta. Taki naušniki pa morajo biti opremljeni z napravami, ki dovoljujejo sporazumevanje in pravočasno ter pravilno doje-manje varnostnih signalov.

Vata, ki jo nekateri dajejo v ušesa, da bi jih hrup ne motil, ni priporočljiva. Ne zaščiti dovolj in tudi lahko povzroča vnetje in druge neprijetne spremembe v sluhovodu.

MEĐ SVETIMI KRAVAMI

„Pometać? “ je bil srečen uradnik. „Teh pa pri nas manjka. Kar jutri zjutraj pridita po metlo!“

„Kaj pa stanovanje? “ je poizvedoval Paradižnik.

„Zagotovljeno!“ je odgovarjal pisar. „Po ulici jo usekajta na levo, nato na desno in nazadnje naravnost ... Številka petinpetdeset!“

Zakonca sta se lepo zahvalila. Kako bi se ne! Izteklo se je lepše, kot bi človek pričakoval. In spešila sta po ulici na levo pa na desno in naravnost. Utrujenost ju je gnala, pa tudi firbec: je stanovanje eno, dvo ali trisobno?

Ustavila sta se pred številko petinpetdeset in počasi počasi jima je postalo jasno: ne eno ne dvo in ne tri-sobno stanovanje ju ni čakalo! Cestni pometlač, to je v Indiji Koromandiji najnižja kasta in ta spi na pločnikih. Pred hišo številka 55 sta bili res še dve ležišči rezervirani za naša zakonca in nanju sta se zleknila Paradiznik in Paradiznica.

„No da,“ se je ozrl naokrog Paradižnik: kupi odpadkov so vsepovsod krasili ulice. „Če nič drugega, dela nama ne bo manjkalo!“

V hribovskih vaseh se srečujemo še s takole vprego. Oslčka peljeta gospodarja v Križe. (Foto Jožica Teppey)

Za KS še stara merila

Občina se še ne odpoveduje delu davkov v korist krajevnih skupnosti - Deli jim dotacije

Proračun je tudi letos poglavitni vir za financiranje krajevnih skupnosti v brežiški občini. Dotacije se jim povečujejo za 24 odstotkov. Skupni znesek za te namene je 680 tisočakov. Vsoto so tudi tokrat razdelili po že ustaljenih merilih.

Na delež, ki ga dobi vsaka od osemnajstih krajevnih skupnosti v občini, vpliva število prebivalcev, površina krajevnih skupnosti, dolžina krajevnih poti, ki jih morajo vzdrževati, dolžina vodovodov in število pokopališč.

Artiče bodo po teh merilih prejeli nekaj manj kot 38.000 din, Bizeljsko 73.800 din, Brežice 20.800, Čatež 33.700, Cerklje ob Krki 72.200, Dobova 69.000, Globoko 30.600, Jesenice na Dolenjskem 22.300,

Kapele 38.600, Krška vas 21.100, Mrzlava vas 25.000, Pečice-Križe 27.000, Pišce 55.300, Skopice 22.600, Sromlje 41.600, Šentlartar 24.900, Velika Dolina 45.600, Zakot-Bukošek 19.300 din.

Krajevne skupnosti imajo razen tega še lastne dohodke, zlasti tiste, ki razpolagajo z gramoznicami. Vsako leto dobi KS še dodatne zneske kot prispevek občine za gradnjo vodovodov. Lani so jim za vodovode razdelili 420.000 din. Letos so podpisale družbeni dogovor o modernizaciji občinskih cest tudi krajevne skupnosti in sprejele ta program kot del svojih načrtov.

Tako daleč torej še ni, da bi občina odstopala krajevnim skupnostim del davkov, ki se stekajo s posameznega območja v proračunsko blagajno. V obrazložitvi beremo, da tega ni mogoče izpeljati, dokler so davki od kmetijstva, obrti ipd. kot dohodki proračuna vezani na dogovorjeno porabo.

J. T.

VEČ TELEFONSKIH ZVEZ

Telefonski naročniki v Posavju bodo morali potrpeti le še kratek čas, kajti v mesecu maju se jim obeta še enkrat toliko zvez iz Brežic in Krškega, iz Sevnice pa celo nekaj več. Posavje bo torej bolj povezano med seboj in tudi z Ljubljano se naročnikom obetajo poslej normalnejše zveze.

Vinogradi kličejo, mladim pa ni. (Foto: J. T.)

NOVO V BREŽICAH

DVE EKIPI V KOPER — Srečanja pionirjev prometnikov Slovenije in republiškega prometnega tekmovanja, ki je bilo 19. in 20. aprila v Kopru, sta se udeležili dve ekipi iz brežiške občine. Brežičani so sodelovali v orientacijskem pohodu pionirjev prometnikov in na republiškem prometnem tekmovanju. Letos so se Brežičani zelo dobro izkazali že na področnem nastopu v Novem mestu, kjer sta se mlajša in starejša ekipa uvrstili na drugo mesto.

NAJVEČ PREKRŠKOV V GOSTILNARH: Brežiška postaja milice je lani obravnavala 139 prekrškov s področja javnega reda in miru. Najpogostejše so miličniki morali poseči vmes v gostinskih lokalih. Kar 74 kršiteljev je bilo vinjenih. V primerjavi s prejšnjimi leti je bilo teh prekrškov (pretepo, drznega vedenja, prepiranj, kričanja in nedostojnega obnašanja) manj kot pretekla leta. Ljudje vendarle postajajo razumnejši.

KOMU CASTNE ZNAKE AMZS? — Za zasluge pri razvoju

avto-moto organizacije je AMD Brežice na letni konferenci 20. aprila podelilo priznanja Avto-moto zveze Slovenije Ludviku Metelku, Vladu Godlerju, Robertu Rančigaju, Karlu Koscu in Tonetu Brudermanu. Častni znak AMZS pa so prejeli: Jože Zorko, Darko Avsec, Vlado Podgoršek, Martin Svajcar, Ivan Zajc, Drago Šavnik, Vinko Jurkas, Alojz Hotko, Alfonz Jaklič in Martin Cerjak.

LEP RAZGLED ZA DAVKARIJO — Davčna uprava občinske skupščine v Brežicah že uraduje za steklenimi stenami nad novo trgovino Elektrotehne na Trgu dr. Ivana Ribarja. Zlobni jeziki menijo, da ima Posavje spet novo zanimivost: davkarijo z najlepšim razgledom...

DO GOSTINCEV OSTREJE — Gostinske osebe se kaj malo ozira na to, če zahteva pijačo mladoletnik ali vinjen gost. Miličniki v brežiški občini večkrat zama opozarjajo na prepoved točenja, zato bodo poslej v takih primerih ostreje ukrepali z gostinci.

Začeti znova?

Puhle besede naj zamenjajo dejanja

Večina stabilizacijskih programov je neuporabnih, ugotavlja komisija za družbenoekonomsko odnose pri komiteju občinske konference ZK v Brežicah. Preveč puhlih fraz in lepih besed je v njih. V večini delovnih organizacij so delali stabilizacijske programe zato, da so o njih lahko poročali in jih predložili komiteju.

Takih programov, ki nič ne povedo in nikogar ne prisilijo k varčevanju in boljšemu gospodarjenju, ne potrebuje nihče. Zlasti komiteje. Komisija, ki je programe pregledala (od sedemdesetih kolektivov jih je dobila le 25), je pripravila predlog stabilizacijskih ukrepov, ki naj jih novi, resnejši programi vendarle upoštevajo.

Na prvem mestu omenja delovno disciplino zaposlenih, omejitev neopravičenih izostankov z dela, kontrolo delavcev v bolniškem staležu, odgovornost do dela in materiala. Povsod naj vpeljejo čimveč nagrajevanja po učinku, bolje izkoristijo stroje, preverjajo porabo materiala, zmanjšujejo škart ipd.

Posebno pozornost zaslužijo investicije. Preskrba novih objektov s surovinami oz. reprodukcijskim materialom mora biti zagotovljena pred graditvijo, prav tako energija. Nova nalozba je upravičena le v primeru, če obeta racionalizaciji proizvodnje s sodobnejšo tehnologijo.

To je le del poziva partije k varčevanju. Omenjene so še razne druge oblike, s katerimi lahko nekaj prihranimo, tja od izplačevanja osebnih prejemkov na knjižice do vzgoje učencev k varčevanju.

J. T.

SESTANKI PO DELU

Komite občinske konference v Brežicah se zavzema za krajše in bolj pripravljene sestanke. Delegatski sistem zahteva sodelovanje širokega kroga občanov, zato bi z izplačevanjem nadomestil porabili preveč denarja. Povračila bi lahko izostala, zato naj bodo sestanki po delovnem času.

PODPISNICE SKUPAJ

Skupna komisija podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov v brežiški občini je v ponedeljek, 15. aprila, sprejela finančni načrt za 1975. leto. Odločala je o spremembah in dopolnitvah sporazuma ter izglasovala merila o načinu in pogojih združevanja sredstev in zagotovitvi solidarnostnega preživljanja.

Velikanka obeta vedro nebo

Celuloza Krško bo po dograditvi novega obrata celuloze potrebovala milijon prostorninskih metrov lesa na leto - Okolje bo manj umazano

Krško postaja eden od temeljev slovenske, pa tudi jugoslovanske papirne in grafične industrije, zlasti časopisne dejavnosti, — je izjavil direktor Celuloze Janez Rošker, ko so 15. aprila zabetonirali temelj za novi obrat celuloze.

Za obstoječo proizvodnjo in za zmogljivosti nove tovarne, ki bo začela poskusno obratovati 1. julija prihodnje leto, bo Krško potrebovalo nad milijon prostorninskih metrov lesa na leto.

Po pogodbi, ki so jo sklenili z Madžarsko, bo ta dežela dobavljala na leto po 280 tisoč prostorninskih metrov lesa, preostalo količino pa pričakujejo iz domačih virov.

Janez Rošker je ob tem poudaril,

Up na celodnevno šolo

Več možnosti za duševno manj razvite otroke

Redni letni občni zbor krškega „Društva za pomoč duševno prizadetim“ je pokazal, da je bila doslej njegova pomoč, usmerjena predvsem v izboljšanje razmer v „Posebni šoli“, dokaj uspešna. Ta ustanova, ki je že pred leti dobila lastne prostore v nekdanji videmski osnovni šoli, vključuje letos že več kot 100 učencev v vseh osmih razredih.

Pričetek novega šolskega leta so pričakovali z nekaterimi novostmi, s preurejeno notranjostjo ter novo opremo v razredih. Slej ko prej pa bi potrebovali še eno delavnico in pa seveda šolsko telovadnico. Sicer pa pedagogi ugotavljajo, da je število učencev v nekaterih oddelkih preseglo normative in bi potrebovali še več prostora oziroma učiteljev.

Člani društva in vodstvo ustanove so si v vseh letih delovanja prizadevali, da bi duševno manj razvite otroke v naši družbi vrednotili kot enakopravne člane in koristne občane. Pri teh prizadevanjih jim pomagajo tudi nekatere delovne organizacije, kjer opravljajo učenci redno delovno prakso in v njih po

končanem šolanju najdejo tudi zaposlitev.

V času, ko govorimo o ustanavljanju „celodnevni šoli“, se za to novost ogrevajo tudi v posebni šoli. Ker je večina učencev vozačev in jih več prihaja iz socialno neurejenih družin, bi zanje pomenilo daljše bivanje v šoli možnost več, da dosežejo to, za kar se tudi sami z vzgojitelji vred tako trudijo.

V naslednjih letih si bo društvo s šolo vred prizadevalo za gradnjo nove ustanove, za večjo pomoč starejšim prizadetim otrokom ter za vključevanje težje prizadetih občanov v šolske oddelke in delovno usposabljanje.

Z. Š.

Le urno, traktor čaka, da bo oral! Posnetek je iz Dolenje (Foto: Jožica Teppey)

KRŠKE NOVICE

ZA JUBILEJ — DPD Svoboda s Senovega slavi hkrati s 30-letnico osvoboditve tudi tri desetletja svojega delovanja. Tako je najstarejše društvo v krški občini in hkrati edino, ki v vsem tem času ni imelo pri delu nobenih „prekinitev“. Ob pomembnem jubileju bi bilo prav, če bi bili za neplačan trud vsaj simbolično nagajani ustanovni člani, pa tudi drugi.

ŠE PROŠNJE — Četudi so v krški občini vrsto let uspešno reševali stanovanjske probleme nekdanjih borcev, so pri občinskem odboru ZKB NOV tudi to leto zbrali več kot 100 prošenj za denarno pomoč, na voljo pa imajo le 650 novih tisočakov. Nekdanji borci zaenkrat še premalo poznajo možnosti, da pridejo do primernih stanovanj v „solidarnostnih“ blokih na Senovem in v Krškem.

PRVA PRIREDITEV — V petek zvečer so v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici odprli prvo razstavo v okviru prireditve jubilejnega dvajsetega Dolenjskega kulturnega festivala. Tokrat se je s kipi

da domača dobava ne bi smela biti problematična, če se bo tudi v poltiki z lesom kaj spremenilo. Organiziranje interesnih skupnosti lahko marsikaj izboljša tudi na področju lesnega gospodarstva. Do sedaj je preskrbo z lesom, žal, marsikaj ovirala lokalistična zaprtost, karne pa v interesni skupnosti ne bi smeli več dovoliti.

Ob dimenzijah, ki jih dobiva Krško kot člar, sestavljene organizacije Slovenijapapir, ni več primerno gledati na Celulozo kot na krški tovarno, ampak je treba upoštevati kaj pomeni tovarna s svojimi zmogljivostmi za slovenske in jugoslovanske potrebe.

J. TEPEY

LISCA ZA KINO

Od januarja letos imajo na Senovem spet filmske predstave. Tako dobili nov projektor. Kolektivni pa je dal krajevni skupnosti upravljati kino, ogrevalne naprave dvorano. Montirali jih bodo v skem. Tako gledalcev pozimi ne bo več zeblo.

J. TEPEY

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

od 20.III. do 20.V. 1975
20% POPUST

20 LET 20 LET 20 LET 20 LET 20

DELOVICA

v posl. ŠKOFJA LOKA Kidričeva 58,
in v vseh ostalih trgov. podjetjih z
gradbenimi materiali

**BALKONSKA VRATA
NOTRANJA VRATA**

dolenjka
NON-STOP

Prodajalna TEKSTIL na Glavnem trgu bo od 5. maja odprta
od 7. do 19. ure, ob sobotah pa od 7. do 12. ure

Prodajalna OPREMA na Kidričevem trgu pa že posluje
od 7. do 17. ure, ob sobotah pa od 7. do 12. ure

vozni red

VIATOR, TOZD „BELA KRAJINA“
Črnomelj

obvešča cenjene potnike iz področja Bele krajine in Suhe
krajine, da se lahko od 3. 5. 1975 dalje poslužujejo avto-
buse lineje za potovanje v Ljubljano ali iz Ljubljane v Belo
krajino po naslednjem voznem redu iz večjih krajev.

14.30	Črnomelj	9.18
14.55	Semič	8.54
16.05	Žužemberk	7.50
17.20	Ljubljana	6.30

Autobus ima direktno zvezo v Črnomlju do Vinice.

Ob PRAZNIKU DELA prodajamo od 24. do 30. aprila vsa
moško, žensko in otroško konfekcijo z

10 odst. popustom

Izkoristite možnost ugodnega nakupa!

„Veletekstil“
POSLOVALNICA ČRNO MELJ

PROSTA DELOVNA MESTA!

TOZD Putnik Slovenija,
PENZION TREBNJE

razpisuje prosta delovna mesta

1. DVE DELOVNI MESTI NATAKARJA (ICE)
2. ENO DELOVNO MESTO KUCHARICE
3. ENO DELOVNO MESTO TOČAJKE
4. ENO DELOVNO MESTO ČISTILKE
5. DVE UČENKI V STREŽBI

Delovna mesta pod tč. 1., 2. in 4., so za določen čas.
Pogoj: pod tč. 1., 2., in 3. KV oziroma PKV natakara oziro-
ma kuhar, pod tč. 4. NKV delavka in pod tč. 5. uspešno
končana osnovna šola.
Ponudbe pošljite na gornji naslov najkasneje do 1. 6. 1975.
Informacije na telefon 83-047.

Trgovine ob sobotah

POSLOVNI ČAS V TRGOVINAH OB SOBOTAH

Odllok o poslovnem času v trgovini, gostinstvu in obrti pred-
pisuje, da morajo biti prodajalne z živili in industrijskim bla-
gom odprte ob sobotah najmanj 5 ur. Z organizacijami zdru-
ženega dela s področja trgovine pa je bil dosežen sporazum o
poslovnem času za območje Novega mesta za trgovine z ži-
vili. Po tem sporazumu bodo ob sobotah odprte trgovine z
živili do 15. ure. Daljši poslovni čas, in sicer do 16. ure,
bosta imeli le naslednji trgovini na Glavnem trgu:

- SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA PRI MOSTU
- PRODAJALNA „PRI VODNJAKU“

Prodajalna kruha pa bo ob sobotah odprta do 18. ure.

POZIV STARIM OBRTRNIKOM

Obrtniki in njihovi družinski člani, ki niso pridobili pravice
do pokojnine iz obveznega zavarovanja, ker so prenehali
opravljati obrtno dejavnost pred 1. 1. 1965 in če njihovi
skupni dohodki skupaj z dohodki članov gospodinjstva ne
presega 6.000,— din letno na prisilca in 3.000,— din letno
na posameznega člana gospodinjstva, lahko zaprosijo za pod-
poro. Če je v dohodku zajet katastrski dohodek od kmetij-
stva, se ta računa tako, da se pomnoži s količnikom 8,67.
Do podpore so upravičeni obrtniki, ki so opravljali obrt vsaj
15 let na območju SR Slovenije in ki so prenehali opravljati
obrnjo dejavnost zaradi starosti ali onemoglosti, in družinski
člani takih obrtnikov, ki so vsaj 10 let opravljali obrtno
dejavnost.

Interesenti naj se prijavijo do 31. 5. 1975 pri Skladu za
vzajemno pomoč zasebnih obrtnikov Slovenije v Ljubljani,
Vošnjakova 6, ali pri Skladu za vzajemno pomoč zasebnih
obrnkov v Mariboru, Orožnova 7, ali pri Skladu za vzajem-
no pomoč zasebnih obrtnikov v Kranju, Tomšičeva 12.
Solidarnostni sklad zasebnih obrtnikov.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Ljubljanska banka

Da bi združeni zagotavljali uspešnejše gospodarjenje z denar-
nimi sredstvi in s tem uresničevali širše družbene interese, sta
Dolenjska banka in hranilnica, Novo mesto, in Ljubljanska
banka, Ljubljana, sklenili, da se integrira, istočasno pa začne
podružnica Krško delovati kot podružnica Ljubljanske
banke. Zaradi predvidenega razširjenega obsega poslovanja te
podružnice vabimo k sodelovanju nove šodelavce za delo v
bančni organizaciji, ki bo s svojim poslovanjem pokrivala
območje Posavja, zato

objavljamo

za novo PODRUŽNICO LJUBLJANSKE BANKE KRŠKO
naslednja prosta delovna mesta:

- I. V sektorju sredstev in naložb
 1. VIŠJEGA STROKOVNEGA SODELAVCA — vodje oddelka kreditnih poslov
 2. STROKOVNEGA SODELAVCA — vodje oddelka dolgo-
ročnih kreditov
 3. STROKOVNEGA SODELAVCA — vodje oddelka deviz-
nega režima
 4. 5 VIŠJIH REFERENTOV
 5. 3 REFERENTOV
- II. V sektorju organizacije in bančne operative
 6. VIŠJEGA REFERENTA — vodje oddelka splošnih poslov
— tajnika organov upravljanja in samoupravljanja
 7. VIŠJEGA REFERENTA — vodje oddelka blagajne in
likvidature
 8. STROKOVNEGA SODELAVCA — vodje oddelka raču-
novodstva
 9. VIŠJEGA REFERENTA — vodje oddelka knjigovodstva
banke
 10. REFERENTA — likvidatorja
 11. 3 REFERENTOV
 12. 2 OPERATERJEV MDS
 13. LIKVIDATORJA
 14. TELEFONISTA
 15. STROJEPIŠKE I a
 16. TAJNICE v vodstvu podružnice

Poleg splošnih pogojev se za zasedbo delovnih mest zahteva:

- za delovna mesta pod 1., 2., 3. in 8.: visoka izobrazba
ekonomske ali pravne smeri, nad 4 leta oz. nad 3 leta
delovnih izkušenj na ustreznih delovnih mestih v stroki
oz. v banki in aktivno znanje enega tujega jezika;
- za delovna mesta pod 4., 6., 7. in 9.: višja izobrazba
ekonomske smeri ali delovnemu področju ustreznih
smeri, nad 2 leti delovnih izkušenj v stroki ali v banki in
pasivno znanje enega tujega jezika;
- za delovna mesta pod 5., 11. in 16.: srednja izobrazba
splošne, ekonomske ali administrativne smeri, nad 2 leti
delovnih izkušenj v stroki ali v banki, za tajnico se poleg
navedenega zahteva obvladovanje stenografije in stroje-
pisja;
- za delovno mesto pod 10.: srednja izobrazba, nad 2 leti
delovnih izkušenj v stroki ali v banki, od tega vsaj eno
leto prakse pri blagajniških — likvidatorskih poslih;
- za delovna mesta pod 12.: srednja izobrazba, nad 1 leto
delovnih izkušenj v stroki in uspešno opravljen tečaj za
operaterje MDS;
- za delovno mesto pod 13.: srednja izobrazba in do 1 leta
delovnih izkušenj v stroki ali v banki;
- za delovno mesto pod 14.: ustreznost poklicna šola oz.
dokazilo o usposobljenosti za delo z napravami ter do 1
leta delovnih izkušenj;
- za delovno mesto pod 15.: dveletna administrativna šola
ali najmanj enoletni strojepisni tečaj, izpit za strojepis-
ko I a in do 1 leta delovnih izkušenj.

Zaželeno je, da se prijavijo kandidati predvsem iz Posavja.
Kandidati za objavljena delovna mesta lahko vložijo prijave s
kratkim življenjepisom, navedbami o dosedanjih zaposlitvah
ter dokazili o šolski izobrazbi na naslov:
LJUBLJANSKA BANKA, Centrala, Ljubljana, Trg revolucije
2/XI, Kadrovska služba, kjer lahko dobijo tudi dodatne
informacije.
Rok za prijavo je 15 dni po dnevu objave.

LAŠKO PIVO - LAŠKO

Res pravi užitek..

Odlično je.....!

LAŠKO PIVO

**borci, aktivisti,
občani**

**zborno mesto
proslava**

VABIMO VAS NA PROSLAVO 30-LETNICE OSVOBODITVE IN SREČANJE BORCEV 15. DIVIZIJE, KI BO V NEDELJO, 27. APRILA, OB 10. URI NA GLAVNEM TRGU V NOVEM MESTU.

**PRIPRAVLJALNI ODBOR
IN ODBOR 15. DIVIZIJE**

BORCI 15. DIVIZIJE, AKTIVISTI OF, PRIPADNIKI TERITORIALNIH ENOT IN MLADINSKE BRIGADE! VAŠE ZBORNO MESTO JE OB 9. URI PRED POSLOPTEM OKROŽNEGA SODIŠČA V NOVEM MESTU (JEREBOVA ULICA)!

DOBRODOŠLI

Te dni praznujemo! Praznujemo ob spominu na dni pred tridesetimi leti, ko so naši borci v zadnjih juriših pregnali z naše zemlje okupatorje in uničili odpor domačih izdajalcev. V svobodi so zavrhale zastave; pesem, mlaji in cvetje so oznanjali konec obdobja, v katerem so naši narodi s krvjo dokazali, da se niso voljni pokoriti nikomur. Trideset let mineva, odkar smo v naših vaseh in mestih pozdravljali zmagovite brigade, segali partizanom v roke in jih s tesnobo v srcih spremljali na njihovi poti proti severu in zahodu, kjer so jih čakale zadnje bitke in zadnje žrtve.

Vsega tega se spominjamo zdaj, ko praznujemo naš praznik. Ko se bodo jutri in v naslednjih dneh vračali v naše kraje borci in aktivisti, da se snidejo med seboj, da se pozdravijo s tistimi, ki so jim pred tridesetimi in več leti z odprtimi rokami dajali kruha in strehe, odprimo borcem naše domove in naša srca, da se bodo spet dobro počutili med nami. S ponosom pokažimo, kaj smo naredili po vojnem času; ne le nove tovarne in šole, pokažimo jim, da smo tudi — in predvsem po njihovi zaslugi — ustvarili novega človeka: delovnega in ustvarjalnega, željnega napredka in miru, ki si kroji svojo usodo s svojim znanjem in s svojimi rokami. Kot svoboden v svobodni domovini! Kot samoupravljalec! Kot državljani nove Jugoslavije, prepričani v idejo bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov! Kot človek, ki si ne bo nikoli dovolil odvzeti svobode in dostojanstva, ne pustil ovirati svoje poti v socializmu.

Take se pokažimo njim, nekdanjim borcem in aktivistom, osvoboditeljem, ki jih bomo te dni pozdravili ter jim zaželeli dobrodoščilo!

In vi, tovariši, nekdanji terenci, kurirji, bombaši, mitraljezci, minerji, propagandisti in kulturniki! Vstopite v naše mesto in naše domove tako, kot ste vstopali nekdaj. Kot prijatelji med svoje prijatelje, znanci med svoje znance. Sezimo si v roke, nazdravimo svobodi in si zaželimmo še mnogo lepih dni na naši skupni poti.

NIKO RIHAR
predsednik medobčinskega sveta SZDL, Novo mesto

„30 let svobode“ in srečanje
borcev XV. divizije
27. aprila ob 10. uri
na Glavnem trgu v Novem mestu

Glavni govor bo imel Janko Vipotnik, član predsedstva
SRS in nekdanji komisar XV.
divizije.

V kulturnem programu bodo
sodelovali: združeni moški pevski
zbori in oktet iz občine Novo
mesto, pevski zbor Grafika
Ljubljane (dirigent France
Mlak), pionirska pevka zbor

iz Novega mesta, godba ljubljanske garnizije (dirigent podpolkovnik Pavle Brzulja), mladinska folklorna skupina iz Metlike.

Pred osrednjo proslavo na Glavnem trgu bo spominski pohod po partizanskih poteh do Beceletove jame.

Proslave v počastitev 30-letnice osvoboditve in dneva OF pa bodo še v naslednjih krajih:

v petek, 25. aprila:
v TREBNJEM ob 17. uri: slavnostna seja družbenopolitičnih organizacij in odborov

domicilnih enot ter podelitev priznanj OF,

v NOVEM MESTU — OS GRM ob 18. uri: partizanski miting,

v soboto, 26. aprila:

v METLIKI ob 19. uri: na Veselici taborni ogenj, miting in sprejem mladincev v 15. brigado, zborovanje aktivistov OF,

v ČRNOMLJU ob 19. uri: proslava OF s kulturnim programom — sodelujejo odbori domicilnih enot,

v NOVEM MESTU — ob 18. uri: v Dolenjski galeriji otvori-

tev razstave „Razvoj ljudske oblasti na Dolenjskem“, ob 19. uri: tek „30 let svobode“ po ulicah Novega mesta, ob 20. uri: na Prešernovem trgu koncert v počastitev 30-letnice osvoboditve, sodelujejo godba ljubljanske garnizije in solisti Franc Javornik (Opera Ljubljana), Sonja Gabršček, Marjetka Falk, Martina Bevc in Ilija Tašev.

Istega dne (26. aprila) bodo proslave in partizanski mitingi v Žužemberku, Škocjanu in Birčni vasi.

petnajsta divizija

Po uspešno končani partizanski zimski protiofenzivi 26. nov. 1942 do 26. marca 1943 v t. i. Ljubljanski pokrajini, hudih bojih z italijanskimi in belogardističnimi četami spomladi l. 1943 so prve slovenske narodnoosvobodilne udarne brigade: 1. Toneta, 2. Matije Gubca, 3. Ivana Cankarja in 4. Ljube Šercerja ustanovljene, prekaljene in obogatene z novimi bojnimi izkušnjami ter ofenzivnim duhom, ob koncu pomladi bile pripravljene na nove napore in podvige. V tem času je tudi Osvobodilna fronta z „Dolomitsko izjavo“ njenih ustanovnih skupin (28. febr. 1943) ter l. zborom aktivistov OF na Pugledu (27. apr. 1943) postajala kot monolitna politična in osvobodilna organizacija slo-

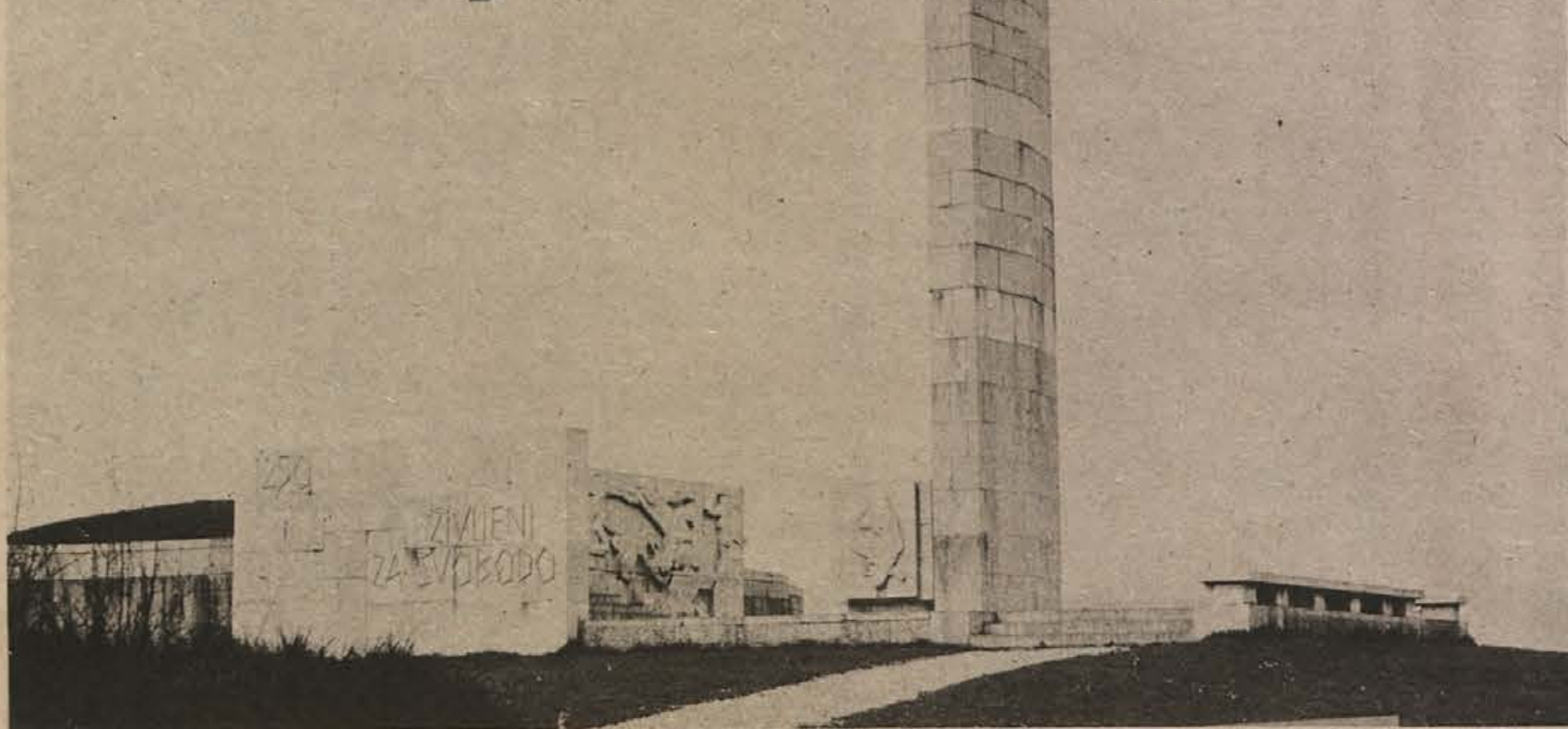
venskega naroda, z enotnim političnim in organizacijskim vodstvom — Izvršnim odborom OF. To je bila dokončna konsolidacija in afirmacija Osvobodilne fronte kot strnjene množične organizacije delovnega ljudstva in vseh domoljubnih sil slovenskega osvobodilnega gibanja, kar je omogočilo in pospešilo tudi krepitev njegovih oboroženih sil. Bila pa je potrebna organizacijsko urejena in močna NOV in PO Slovenije, ki bo pripravljena za končni obračun z italijanskim fašizmom in belogardistično kontrarevolucijo.

Na predlog sekretarja IOOF Borisa Kidriča, ki je bil ta čas tudi politični komisar Glavnega štaba, je ob koncu maja in v teku junija prišlo do personalnih sprememb v Glavnem štabu NOV in POS:

najprej je na položaju političnega komisarja Borisa Kidriča zamenjal Boris Kraljger; namesto dotedanjih treh pomočnikov političnega komisarja (Jožeta Brileja, Štefana Pavšiča in Lojzeta Vrhovca kot predstavnikov vodstev KPS, krščanskih socialistov in Sokola v OF) je imenovan namestnik političnega komisarja Ivan Kavčič, namesto „organizatorja vojaško-strokovne izgradnje enot in poveljniškega kadra“ (Edo Mihevc) pa je uvedena funkcija načelnika Glavnega štaba in na ta položaj postavljen dotedanji komandant Dolenjske operativne cone Milovan Šaranović. Sredi julija 1943 pa je namesto dotedanjega komandanta Glavnega štaba Ivana Mačka

(Nadaljevanje na 36. strani)

da nam je danes lepše

slamnate strehe in revščina

Občina Črnomelj je v času stare Jugoslavije predstavljala tipično zaostalo, odmaknjeno in siromašno kmetijsko območje. Ni bilo industrije ne dela, zato so se Belokranjci že od nekdaj odseljevali v svet. O življenju v predvojnih časih je svoje vtise povedal Anton Dvojmoč, upokojeni direktor opekarne v Kanižarici in dolgoletni predsednik občinske skupščine, hkrati pa tudi eden prvih revolucionarjev, ki so organizirano delali že pred zadnjo vojno.

„Ena sama revščina je bila v naši občini. V Črnomlju smo imeli manjša podjetja: rudnik, livarno, žago in pletilsko delavnico ter nekaj obrtnikov. Vsega skupaj je bilo v teh dejavnostih zaposlenih 150 ljudi, z uradništvom in učiteljstvom vred pa ni mesečne plače dobivalo več kot 200 ljudi. Večina ljudi je živila, raje recimo živalarila, ob kmetijstvu. Vse podeželje je imelo slamnate strehe, elektriko je imel le Črnomelj, niti Kanižarica ni imela luči. Prav tako ni bilo vodovodov, razen v mestu.“

bela krajina je bila opustošena

Janez Žunič starejši je doživel hude čase s svojo rodno deželo vse od prvih dni sovražnikovega vdora pa do prvih povojnih let obnove. Aktivni in sposoben je imel vsa leta odgovorne funkcije, pa še danes brez njegove pomoči in bogatih izkušenj marsikje ne gre.

„Konec vojne sem pričakal v Črnomlju kot član okrožnega NOO za Belo krajino in novomeško območje in član okrožnega komiteja KP, kjer sem odgovarjal za trgovino in preskrbo. Bela krajina je bila ob koncu vojne opustošena. Čez 5.000 poslopij je bilo požganih, mostovi so bili porušeni, šole podrt, železnica porušena, polja opustošena. Že med vojno smo ugotavljali, da je ostalo komaj 35 odstotkov živine, ki je že pred vojno ni bilo veliko. Nismo imeli vozov ne poljskega orožja. Trgovine ni bilo, o redni preskrbi ni bilo ne duha ne sluha. Tudi strokovnjakov tisti čas ni bilo. Ostal nam je en sam kmetijski inženir, še ta je bil prileten. Ženske in otroci so bili doma, moški so morali na razne odgovorne dolžnosti v druge kraje.“

Ko smo se znašli tako rekoč goli in bos, je bila glavna skrb obnova. Vsa Bela krajina je bila brez elektrike; le v Črnomlju smo jo proizvajali na postaji s pomočjo železniške lokomotive. Imeli pa smo gozdove, zato smo organizirali delovne brigade za posek lesa, ki je bil potreben za nastanek težke industrije.

Moram reči, da je bilo manj težav s preskrbo med vojno kot prve mesece po osvoboditvi. Ko zdaj o tem premišljam, se mi zdi, da delamo krivi-

co ljudem, ki so veliko žrtvovali za obnovo, danes pa jih premalo cenimo.

V najtežjih časih NOB, ko so v Beli krajini delale razne ustanove in štabi, so se naši ljudje izkazali. Spominjam se, da smo samo v enem mesecu pri ljudeh dobili čez 250.000 kilogramov živil. Skrbeti smo morali še za otroke in ženske, ki so pobegnili pred ustaši s Hrvaškega. Bili so primeri, ko so ženske v Bojanci vasi in na Radovici z njive izkopale že posajen krompir za partizane.

To gostoljubje so naši borci zelo cenili, pač pa so nam močno škodovala neodgovorno izrečene izjave posameznikov, ki so takrat ljudem obljubljali takoj po vojni raj, celo to, da ne bo davkov. Še zdaj nam kdo izmed starih očancev to očita, čeprav mi nismo bili krivi. Boj za obnovo je bil težak, vesel pa me, da smo uspeli.“

kar v ofenzivo

KATKA ŠENICA, upokojena sekretarka predsednika in tajnika občinske skupščine, spomeničarka, doma iz Črnomlja: „Dvajset let mi je bilo, ko sem šla v partizane. Kot trafikantka sem poznala fante, ki so bili že pred vojno komunisti in naprednjaki. Ob prihodu okupatorja se mi ni bilo težko odločiti. Začela sem delati kot terenka v Črnomlju, v bojni enoti pa sem bila od julija 1942. Šla sem v I. belokranjski odred. Ni nas bilo veliko deklet, imele pa smo smolo, kajti kmalu nas je zatekla roška ofenziva. Veliko hudega smo takrat prestali in nič kolikokrat smo zrla smrti v oči. Ranjena nisem bila, pač pa lačna, ožuljena in do smrti utrujena. Vse to smo prenašali z dobro voljo.“

Ujeli so me 6. januarja 1943 na Doblički gori. Potem so me vlačili po zaporih, poslali v zloglasni Ravensbrück in še dalje. Konec vojne sem dočakala v Nemčiji še komaj živa. Potem smo prihajali domov, se spoprijeli z obnovo in danes lahko rečemo, da se nismo borili zaman. Vsem nam je lepše.“

kar smo rekli, je bilo izvršeno

LOJZE STARIHA, upokojeni kapetan, vojni invalid in dolgoletni funkcionar v Črnomlju, je tudi eden tistih borcev, ki še danes kljub opešanim močem čutijo dolžnost pomagati in ustvarjati.

„Sem kmečki sin iz Moyerne vasi pri Semiču. Bilo nas je 10 otrok. Pomagal sem doma na posestvu in se občasno zaposloval, če je bilo kje delo. Tik pred vojno, leta 1939, smo z vrstniki ustanovili tamburaško društvo, v katerem je bilo tudi nekaj organiziranih revolucionarjev. Ti so nam odpirali oči in nas usmerjali. Leta 1941 smo začeli z napisno akcijo, potem pa smo v Stranski vasi izobesili delavsko zastavo. Naše delo je postajalo vedno bolj organizirano, zahtevno in nevarno. Postal sem terenski aktivist.“

Junija 1943 so me ujeli belogardisti, ko sva s kolegom pri Krupi prenašala ciklostilni papir. Gnali so me in pri Zurchem gradu so mi dali lopato ter ukazali, naj kopljem. Prepričan sem bil, da si kopljem grob, pa sem moral izkopati poginulo tele. Potem sem moral z njimi, da bi me zasliševali, a sem jim med potjo ušel. Aktivist sem bil še do junija 1943, ko so mi belogardisti zagrozili, da bom na mestu ustreljen, če me dobijo. Na domačem terenu nisem mogel več obstati. Javil sem se na okrožju na Suhorju, kjer sem potem odgovarjal za širjenje propagande in literature na semiškem območju.

V brigado sem šel julija 1944. Pri napadu na Kočevje sem bil ranjen, hkrati pa sem zbolel. Dva meseca sem bil v bolnišnici v Rogu, tam preživel tri operacije, a sem se po tistem še boril. Končna posledica vsega tega je, da sem stoodstotni invalid.

Takrat, v partizanih, nismo mislili za 30 let vnaprej. Najprej smo hoteli pregnati tujca z naše zemlje, kaj bo potem, smo si predstavljali bolj megleno. Nismo pa niti sanjali, da bomo živeli tako, kot živimo zdaj. Kar pa smo si zadali za nalogo, je bilo zmeraj izvršeno. Danes ima zaslužek vsak, kdor hoče delati, avto je v vsaki družini, pa še nismo zadovoljni! Po mojem je tako tudi prav, kajti zadovoljstvo z doseženim bi nas privelo do tega, da bi izgubili voljo po nadaljnjem napredku.“

„če ne bi pokale naše puške...“

MATIJA BERŠIČ iz Štrekljevca je eden izmed desetih predvojnih komunistov v črnomaljski občini. Zdaj je kmet, vendar pa še aktiven družbenopolitični delavec v domačem okolju, funkcije pa ima tudi na občinski ravni.

„Že leta 1939 sem začel hoditi na sestanke h komunistu Mihelčiču v Vavpčo vas, leta 1941 pa sem bil sprejet v Partijo in takoj začel z ilegalnim delom. Sprva sem bil aktivist v domači vasi Vrtača, a sem bil izdan. Dobro vem, da je bilo 27. septembra 1942, ko je 85 Italijanov obkolilo našo hišo. Zvezali so me, topli, a nisem nič priznal. Potem so me odvedli v Semič, od tam v ljubljanske zapore, nato pa v internacijo na Rab. Za orožje sem prijel že v Rabski brigadi, s katero sem se po kapitulaciji Italije vrnil vse do Ljubljane. Potem sem bil samo deset dni doma, nato pa do konca vojne v Cankarjevi brigadi. Demobiliziran sem bil leta 1946. Opravljal sem razne funkcije in službe na takratnem okraju v Črnomlju, po porčki 1947 pa sem spet začel kmetovati. To me je vselej privlačilo.“

Da niso pokale naše partizanske puške, ne bi imeli danes takega življenja, kot ga imamo. Zdaj ima že vsak otrok lepe osebne dohodke, če se takoj po končani osnovni šoli zaposli. Včasih še gospodar na kmetiji zlepa ni videl dinarja. Naš, semiški predel je Iskrina tovarna rešila revščine. Tega se dobro zavedamo. Na kmetijah pa današnjega življenja ni mogoče primerjati s prejšnjim. Gospodinjske in razne kmečke stroje ima vsaka hiša, kjer so le družinski člani pripravljeni delati.

DESET SPOMENIČARJEV IMAJO ŠE ČRNOMALJSKI OBČINI IN NAD 4.000 BORCEV. VSAK OD TEH, KI IMA ZA SEBOJ PARTIZANŠČINO, JE PREŽIVEL NA SVOJ NAČIN NAJHUIŠJE ČASE VOJNE, VSAK SE SPOMINJA SVOJIH DOMAČIH, PRIJATELJEV ALI SOBORCEV, KI SO ŽE TAKRAT ALI PA KASNEJE OMAHNILI V SMRT. KAR 1250 BELOKRANJCEV JE PADLO, VELIKO PA JIH JE PODLEGLO POSLEDICAM VOJNE ŽE PO OSVOBODITVI.

VELIKO JE BILO TRPLJENJA IN VELIKO PRELITE KRVI, PREDEN SMO LAHKO ZAČELI GRADITI, OBNAVLJATI IN USTVARJATI TEMELJE ZA LEPŠE ŽIVLJENJE. NEKAJ KRATKIH OBISKOV PRI BORCIH IN BORICAH PRIČA, V KAKŠNIH RAZMERAH SO LJUDJE ŽIVELI, KO SE JE ZAČEL ODPORO KAKO UNIČENA JE BELA KRAJINA DOČA KALA OSVOBODITEV IN KAJ VSE SO LJUDJE PRESTALI ZA NAŠ LEPŠI DANAŠNJI DAN.

In ker delavce za pomoč v vinogradu težko dobimo, da ljudje niso potrebni za službo.“

enica je živa kronika

ENICA ŠKOF je sicer upokojenka, vendar občasno še zaposlena na občinskem odboru v Črnomlju, prejšnja leta pa je vse od medvojnih časov dalje največ delala po „AFŽ liniji“ sama pravi.

„Sodelovati sem začela 1941 v metliškem odboru, ker sem doma z dražiškega konca. Bila sem izvoljena v prvi odbor AFŽ, potem sem delala v črnomaljskem sektorju kot aktivistka AFŽ. Do konca vojne in tudi po osvoboditvi se delam s funkcijam v tej organizaciji nisem odrekala. Aktivna je bila še pri Rdečem križu pa v borbiški organizaciji.“

„Veš, kaj ti povem? Lepo je v naši domovini biti mlad, zdrav in kvalificiran. Če imaš vse pogoje, ti je pot v življenje odprta na vse strani. Mi smo iz revščine zrasi, revščino smo dobili dosegli pa smo, da se nam vsem danes dobro di. Mene na primer privlačijo potovanja. Z leti sem bila trikrat za dalj časa v Ameriki, v Grčijo, videla sem vso afriško obalo, Italijo, svojih, obiskala sem London, Švedsko, Rusijo, Avstrijo. Tako si širim obzorje, spoznam dežele in ljudi. Mir in prijateljstvo med narodi morali ohraniti, pa bi še naprej lahko ustvarjali vedno višji standard za vse naše delovne ljudi.“

VSAK ČETRTI JE BOREC

Za časa NOB so na območju črnomaljske občine delovale vse vodilne vojaške institucije, glavni štab NOV in POS. Tu je bilo ustanovljenih vojaških bolnišnic, šol, partizanskih organizacij, kot OF, CK KPS, SKOJ, SNOS in tu so bile ustanovljene in so delovale tudi kulturne, prostorne ustanove: Partizansko gledališče, Partizanska knjižnica, glasbenikov itd.

Danes živi v črnomaljski občini 4057 upokojenec NOB, od teh je 2055 žena. Vsa črnomaljska občina je bil aktivni udeleženec narodnoosvobodilne borbe. Med vojno je padlo 661 borcev, internaciji in po zaporih je izgubilo življenje 1237 ljudi, brez enega ali obeh staršev je ostalo kar 1437 drugih zgradb, poškodovane pa so bile 1474 prahičev.

Poprečna starost še živečih borcev je 68 let, njihovo zdravstveno stanje pa je slabo. Upokojenih je že več kot 800 borcev, občinsko priznanino v poprečju 207 din pa dobiva 227 borcev. Še 200 ljudem bi morali dati priznanino, ki jo obravnavamo današnje življenjske razmere, ki so se borili v vrstah NOV, lahko ugotovimo, da je še največ narejenega glede stanovanjske problematike. Še okrog 75 borcev-kmetov bi potrebovalo stanovanjska posojila za popravila hiš. In koliko nekdanji borci prispevajo v današnjem družbenopolitičnem življenju? Več kot polovica jih aktivno dela v organizacijah in društvi, v Zvezi komunistov pa je vključenih 27 borcev.

Črnomaljska občina je dala tudi 4 narodnih heroje: dva moška in dve ženski. Dva sta še živa, občini živi 10 nosilcev spomenice iz leta 1941 med skupno 24 podeljenimi. Pet spomenic pa je že umrlo, ostali pa živijo zunaj domače občine.

Lojze Stariha

Enica Škof

Matija Beršič

Katka Šenica

Anton Dvojmoč

Janez Žunič

Metlika: s trdno voljo do uspehov

ZDRAVSTVO V ŠTEVILKAH

Razvoj zdravstva je po naravni zakonitosti odvisen od mnogoterih dejavnikov, med katerimi igrajo glavno vlogo družbenoekonomski sistem, gospodarski razvoj območja, socialne

TABELA 1: ZDRAVNIKI, LEKARNE, BABICE NA DOLENJSKEM LETA 1890

Doktorji	Ranocelniki	Javne lekarne	Babice
Kraj	Štev.	Štev.	
Zdrav. okraj Črnomelj	1	Črnomelj 1	19
Črnomelj	1	Metlika 1	

TABELA 2: ŠTEVILO ZDRAVSTVENIH DELAVCEV V OBČINI METLIKA V LETIH 1939 - 1968

Naziv	1939	1948	1958	1968	1974
Zdravniki	3	1	2	3	3
Medicinske sestre	1	1	1	2	4
Babice	4	3	3	2	1
Ostali	1	2	3	4	3
Zobni terapeviti	1	1	1	3	3
Zobne asistentke	1	1	1	3	3
Zobotehnik	1	1	1	2	3
Farmaceuti	2	1	1	2	1
Ostali kader v lekarni	1	1	1	2	4
Dom počitka med. sestra	1	1	1	2	4
SKUPAJ:	15	11	15	24	29

Kot naslednje bomo prikazali poštene števila aktivnih zavarovancev in števila opravljenih zdravstvenih pregledov.

TABELA 3: ŠTEVILO AKTIVNIH ZAVAROVANCEV

Leto	Število aktivnih zavarov.	Indeks
1962	1260	100
1968	1953	155
1974	2935	233

POMOČ V STISKI

namenjena za socialno pomoč, so bila vedno skromna, za pomoč družbeno denarno pomoč. Trenutno prejemajo v celoti ali deloma, v zavarovanju in živčno bolne v delu, ki jim plačuje družba. V letu 1975 se bo skupnost financirala s stroški krijejo tudi v celoti. V letu 1975 se bo skupnost financirala s stroški krijejo tudi v celoti. V letu 1975 se bo skupnost financirala s stroški krijejo tudi v celoti.

razmere, kultura, prosveta in tehnika, zdravstvena prosvetljenost ljudstva, družbeni standard itd. Kot prvi kazalec razvoja in glavni nosilec dejavnosti zdravstva so v tabeli prikazani kadri — zdravstveni delavci. Čeprav se primerjava nanaša na razvoj po osvoboditvi do danes, ko se je dejansko zdravstvena služba razvijala v enotni socialistični družbeni ureditvi, so se možnosti za zdravstvo v tem času naglo spreminjale. Pri prikazu stanja ne bo odveč, če za ilustracijo podamo tudi stanje kadrov v letu 1890 in 1939.

KULTURI LEPŠI OBRAZ

Na tradicijah in NOV se je po vojni razvilo živahno kulturno življenje. Cvetela je v glavnem amaterska dejavnost. V Metliki, pa tudi v dveh okoliških vaseh so se formirala kulturno-umetniška društva. V Metliki so v okviru teh delovali: gledališka družina, godba na pihala, godalni orkester, folklorna skupina, moški pevski zbor, tamburaši, harmonikarji in drugi. Gledališke družine so vsako leto pripravile eno do dve dramski deli, s katerimi so nastopale v domačem kraju in drugod.

Poleg tega so v naše kraje prihajala gostovat amaterska in poklicna gleda-

lišča in skupine znanih slovenskih umetnikov. Čeprav so bili prostori za prireditve skromni, so si ljudje z zanimanjem ogledali vse prireditve. Povsod, kjer so bile šole, so bile organizirane tudi ljudske knjižnice, ki so pozneje knjižni fond prepustile šolam. Ves čas po vojni do leta 1972 je delovala le ljudska knjižnica v Metliki, ki je v prvih letih prirejala tudi knjižne razstave. Ker je knjižničarska dejavnost po vaseh zamrla, so okoli leta 1959 organizirali izposojajo knjig s potovalnimi kovčki — od šole do šole.

Kmalu po vojni je zaživela misel na ustanovitev Muzejskega društva, ustanovni občni zbor društva pa je bil leta 1949. Društvo je kmalu dobilo svoje prostore, dve leti zatem pa je bila v Metliki otvoritev Belokranjskega muzeja.

Ob koncu leta 1971 je bila v občini ustanovljena kulturna skupnost. Tri leta kasneje se je TKS na novo oblikovala po delegatskem načelu. Ker so sredstva skromna, je težko sestavljati program kulturne dejavnosti. Kljub temu so se člani izvršnega odbora in delegati že na ustanovni skupščini odločili, da bodo podpirali amatersko, gledališko in glasbeno dejavnost, prednost pa bodo dali v tem letu ureditvi prostorov za matično knjižnico.

NA OBZORJU DVORANA ?

ustavi, saj v občini nimajo niti ene primerne telovadnice, kjer bi se lahko srečevali športniki in občani. Kljub temu v občini delujeta dva močna športna kluba; košarkarji Beti, ki so med najboljšimi v republiki, in igralci namiznega tenisa, ki so s prvenstvenimi nastopi začeli šele pred kratkim in so v področni ligi med najboljšimi. Kot kaže, bo v kratkem ponovno zaživel tudi šahovski klub.

Poudariti pa moramo, da so zelo delavna šolska športna društva ter po nekaterih delovnih organizacijah skupine za rekreacijo. Kot kaže, bodo tudi v Metliki začeli graditi veliko športno dvorano.

V zadnjih letih posvečajo pozornost športu in rekreaciji delovnega človeka. Toda pri programih se vedno

STREHA NAD GLAVO SE ŠIRI

O organizirani stanovanjski izgradnji v metliški občini lahko govorimo šele zadnjih 10 let. Podatki sicer kažejo, da so bila zgrajena prva družbena stanovanja že pred 15 leti, vendar je šlo takrat le za manjše število stanovanj. Danes je v občini 216 družbenih stanovanj, skoraj vsa, razen 11, pa so zgradili po vojni. Poleg tega so bila skoraj vsa stara stanovanja, ki so po-

stala družbena last (21), v tem času obnovljena.

Najuspešnejše je bilo prejšnje leto: zgradili so 40 družbenih stanovanj. V letošnjem letu je v gradnji 41-stanovanjski stolpič; ta naj bi bil doslej največji in hkrati najmodernejši v občini. Opremljen bo z električnim dvigalom in avtomatskim požiralnikom za odlaganje smeti. Stal bo približno 13.000.000 din.

Lani so v občini kupili 4 stanovanja s solidarnostnimi sredstvi. V letošnjem letu nameravajo tako kupiti še okoli 15 stanovanj. K temu je treba prišteti še nekaj stanovanj, ki naj bi jih kupili iz borčevskih in upokojenskih sredstev.

V domu počitka, v katerem imajo poleg Metličanov dom tudi upokojenec in ostareli ljudje iz sosednjih občin, so imeli v preteklosti precej dela. Prenovili so stari dom z 92 ležišči in zgradili nove prostore z 20 ležišči. Razen tega je društvo upokojencev kupilo stavbo, ki so jo preuredili.

Lep napredek je bil dosegel tudi na področju zasebne stanovanjske gradnje. Po vojni je bilo zgrajenih 404 stanovanj: 172 po vaseh in 232 v Metliki.

MANJ ŠOL- PA BOLJŠE

Ob osvoboditvi so delovale v metliški občini naslednje osnovne šole: nižja gimnazija v Metliki, osnovna šola v Metliki, Podzemlju in Suhorju, na Radovici, Božakovem, v Draščah, na Jugorju, Grabrovcu, Lokvici, Dragah (srbohrvatski učni jezik) in v Gradcu. Mreža osnovnih šol v občini je v 30 letih po osvoboditvi doživela velike spremembe: zaradi upadanja števila šolskih otrok v vaseh, zaradi večje prometne povezanosti krajev, slabih prostorov in razdrobljenosti manjših šol, zaradi teženj po kvalitetnem delu in poenotenju osnovnošolskega sistema. Letos delujejo v občini osnovne šole: centralna v Metliki (632 učencev v 24 oddelkih, 1 oddelek podaljšane bivanja in 3 oddelki male šole), podružniška šola Suhor (58 učencev) in centralna osnovna šola Podzemelj.

Ob osvoboditvi je bila materialna osnova skromna. Šoli na Suhorju in Radovici sta bili med NOV požgani, v Metliki in Gradcu sta delovali v neprimernih grajskih prostorih, šole v Podzemlju, na Božakovem, Draščah in (delno) v Metliki so delovale sicer v šolskih poslopjih, ki pa so jih morali popraviti. Šole na Radovici, Lokvici, Grabrovcu, Jugorju in Dragah so delovale v zasebnih hišah.

V 30 letih po osvoboditvi so bile obnovljene in povečane skoraj vse šole. Največji izdatki so bili v Metliki, kjer je bilo leta 1966 zgrajeno novo šolsko poslopje z 22 učilnicami, kuhinjo in drugimi prostori — žal brez telovadnice.

Industrija je terjala tudi urejanje predšolske vzgoje in otroškega varstva. Po prizadevanju Društva prijateljev mladine in ob pomoči republiške Zveze prijateljev mladine ter delovnih kolektivov je bil leta 1962, ustanovljen otroški vrtec v Metliki. Leta 1969 je bilo v novem stanovanjskem predelu Metlike zgrajeno novo poslopje otroškega vrtca s 4 igralnicami, leta 1971 pa so dogradili še 4 igralnice za dojenčke in mlajše predšolske otroke ter kuhinjo.

Leta 1970 so začeli uvajati 100 do 140-urno malo šolo za otroke, ki vstopajo v 1. razred osnovne šole.

V Metliki in nekaterih drugih krajih je delovalo po vojni precej obrtnih in gospodarskih šol, pred 10 leti pa je začela s poukom dvoletna poklicna šola konfekcijske smeri v tovarni Beti. V njenem okviru deluje tudi oddelek 3-letne poklicne šole za pletilce in 4-letna tehnična šola konfekcijske smeri.

V 30 letih po osvoboditvi je bilo razvitih veliko različnih oblik izobraževanja. Mnoge so zamrle, oziroma se niso mogle razvijati zaradi pomanjkanja sredstev za osnovno dejavnost, kadrov in prostorov. V bližnji prihodnosti čaka vse velika naloga pri razvijanju celodnevne šole, delavske univerze, tekstilnega izobraževalnega centra in nižje glasbene šole.

Na osnovi zbranih podatkov se bo obseg skupne realizacije novomeški občini letos povečal za 50. Večjo priložnost zasledimo pri ocenjevanju rasti proizvodov in dohodka organizacij, kar so posledice rezultatov močno odvisni od splošne politike države. Število zaposlenih po podatkih podjetij, ki so leta 1975 najhitreje v industriji več kot 1000 ljudi, bi se na novo zaposlilo več kot 1000 ljudi. Število zaposlenih v ostalih dejavnostih bo naraščanje bolj zmerno.

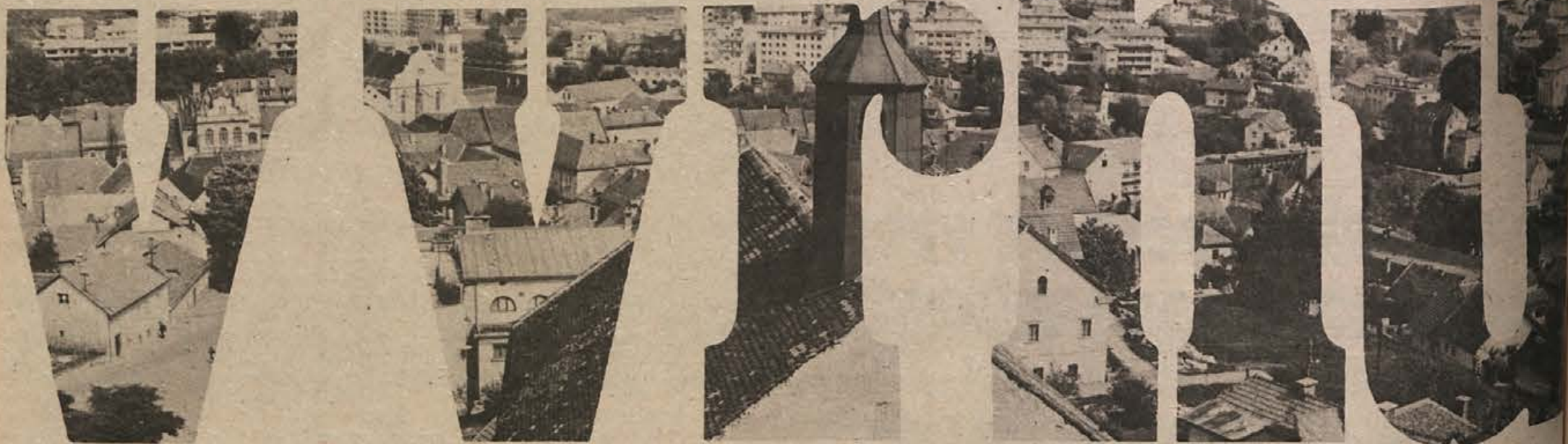
A color photograph of a parade in a town square. Several men are carrying large flags with red, white, and black horizontal stripes. The square is paved, and there are buildings and trees in the background. In the foreground, the backs of several people's heads are visible, looking towards the parade.

Skupna vrednost izvoza industrijskih izdelkov v letošnje leto povzpela na 70 milijonov ameriških dolarjev, kar je za 43 odstotkov več kot lani. Zlasti močno povečanje izvoza predvidevajo v industriji motornih vozil ter šentjernejski Iskri. Letos predvidevajo tudi dokaj obsežno investicijsko dejavnost. V primerjavi s lani načrtujejo večja industrijska združenja povečanje dela s poslovanjem, da je pretežno del vlaganj namenjen za nakup nove opreme. Večja vlaganja načrtujejo tudi v kmetijstvu, turizmu, pri graditvi prometnega omrežja in mostu ter na področju družbenih dejavnosti.

Kar se stanovanj tiče, je treba letos na Drski načrtovati 84 stanovanj v blokih, v Volčičevi ulici 14 vrstnih stanovanjskih hiš, na Drski je treba načrtovati nadaljnjih 150 stanovanj. Pripraviti je treba vse potrebno za stanovanjski kompleks na Cesti herojev. Dokončati je treba 124 stanovanj v sosesti „Majde Silc“ – Ragovska cesta ter načrtovati graditvi 24-stanovanjski blok ob Zagrebški cesti. Treba je načrtovati graditvi 24-stanovanjskega v Žužemberku, 12-stanovanjskega v Dolenjskih Toplicah, ravno tolikšnega

Med glavnimi nalogami na področju komunalne dejavnosti je letos graditev mostu čez Krko v

V programu telesnokulturne skupnosti za leto 1975 načrtujejo organizirano vadbo predšolskih otrok, ustanovitev športnih društev na prav vseh šolah, razširili bodo rekreativno dejavnost v delovnih organizacijah ter krajevnih skupnostih, sodelovali bodo na akcijah TRIM, športnih igrah, Pohodu ob žici okupirane Ljubljane, Po poteh tovarštva in spominov, pri pomladanskih in jesenskih krosih, maja bo mesec mladosti in telesne

kulture, da niti ne omenjamo tekmovalnega športa.

Letos bodo v Novem mestu začeli graditi novo športno dvorano, na Stadionu bratstva in enotnosti bodo pokrili zaletišča za skoke in mete s plastično maso sinteplast, asfaltirali bodo igrišče na Loki, dokončati je treba igrišča v Žužemberku, Škocjanu, Šmarjeti itd.

Socialno skrbstvo spada v okvir socialnega varstva in je bistvena sestavina socialne varnosti delovnih ljudi. Socialno varstvo je bilo doslej v pristojnosti občinske skupščine in centra za socialno delo, z letom 1975 pa se tudi to področje vključuje v proces družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja.

di, ki jim je bila odvzeta delna ali popolna opravilna sposobnost, skrbništvo za družbeno neprilagojene ljudi, skrb za ljudi v socialnih zavodih, varstvo odraslih v tujih družinah, varstvo ostarelih in onemoglih kmetov, varstvo odpuščenih obsojencev, invalidov in žrtev fašističnega nasilja, varstvo invalidov, pomoč pri razvijanju soseske in laične pomoči itd. itd.

Vsaka od naštetih nalog — veliko jih tudi nismo omenili — vsebuje mnogo dela, požrtvovalnosti in — to je najvažnejše — skrbi za sočloveka, soobčana.

Poseben problem socialnega skrbstva in s tem najširše družbene skupnosti novomeške občine so Romi. Treba jih bo nastaniti, postaviti prebivališča z elektriko, vodo in kanalizacijo, zaposliti za delo sposobne, šolati otroke, skratka: vključiti jih v normalno okolje.

Skupnost socialnega skrbstva seveda tesno sodeluje z drugimi interesnimi skupnostmi ter humanitarnimi organizacijami in društvi.

bozdravstvu, psihiatrično specialistični in dispanzerski dejavnosti itd.

V korist čim boljšega zdravstvenega varstva bo potrebno še pospešiti integracijske procese v zdravstveni službi in dosledno izvajati načela nove ustave in novega zakona o zdravstveni službi. Do leta 1980 se zbirajo sredstva za investicije v zdravstvu po stopnji 0,5 odstotka od bruto osebnih dohodkov v breme dohodka organizacij.

Ta denar je predviden za začetek graditve zdravstvenega doma v Novem mestu, ki ima letos prednost pred vsemi drugimi graditvami v zdravstvu.

še bolj učinkovito, še bolj donosno, še bolj...

Koliko nalog v enem samem letu! Z uresničevanjem navedenih načrtov in bi dosegli tudi nekatere cilje družbenoekonomske politike v letu 1975. Hkrati z njimi pa morajo delovni ljudje in občani novomeške občine zagotoviti tudi uresničitev še nekaterih drugih nalog, ki so sestavni del nalog, potrebnih za uresničitev bolj dolgoročnega, hitrejšega in skladnega razvoja naše socialistične družbe. Predvsem bi morali zagotoviti bolj racionalno obnašanje in vsestransko varčevanje na vseh področjih. Programe varčevanja bi morali vsi nosilci odločanja v gospodarstvu in družbenih dejavnostih.

Treba se bo truditi, da bo poslovanje organizacij združenega dela še bolj učinkovito in bolj donosno. Racionalnost poslovanja se mora izraziti tudi v iskanju najboljših mogočih vlaganj in v obratna sredstva.

V letu 1975 bi morali v vseh delovnih organizacijah novomeške občine zagotoviti posredno akumulacijo, kot je slednja v povprečju posredne panoge v republiki. To bi morala biti temeljna usmeritev pri ustvarjanju in delitvi dohodkov organizacij združenega dela. Novomeška občinska skupščina in njene organizacije, ki sodelujejo pri oblikovanju nadobnih cen za približno 35 odstotkov vrednosti proizvodov in storitev, ki vplivajo na celotne stroške, bodo v okviru svojih pristojnosti skrbeli, da življenjski stroški ne bodo presegali okvirov, določenih z zvezno in republiško ceno in dogovorom o izvajanju politike cen v letu 1975.

Politiko, ki je bila opredeljena z resolucijo družbenoekonomske politiki in razvoju SR Slovenije ter neposrednih nalogov v letu 1975, morajo tudi naloge, ki so si jih delovni ljudje in občani Novega mesta naložili v tridesetem letu socialistične države, uresničevati na temelju družbenih obveznosti in samoupravnih sporazumov na vseh ravneh in v vseh organizacijah.

Uresničevanje nalog je del vsakdanjega življenja, je del naše prihodnosti, ki temelji na tistem dogodu izpred tridesetih let, ko je Novo mesto na belem konju prijezdil partizan.

tisočero nalog socialnega skrbstva

Naštetimo zdaj nekaj glavnih nalog s področja socialnega skrbstva; enkrat na leto je treba povedati, za kaj vse skrbijo. To so: varstvo družine in otrok, varstvo nepopolnih družin, ugotavljanje očetovstva in urejanje preživetja, nameščanje otrok v rejniške družine, posvojitve, begavci, otroška in mladinska delinkvenca, skrbništvo mladoletnih, usmerjanje in spremljanje otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, letovanje socialno in zdravstveno ogroženih otrok, varstvo premoženja otrok in mladine, varstvo odraslih in starostnikov, varstvo občanov, starih nad 18 let, ki niso sposobni, da bi si sami ustvarili osnovne možnosti za življenje, skrbništvo za lju-

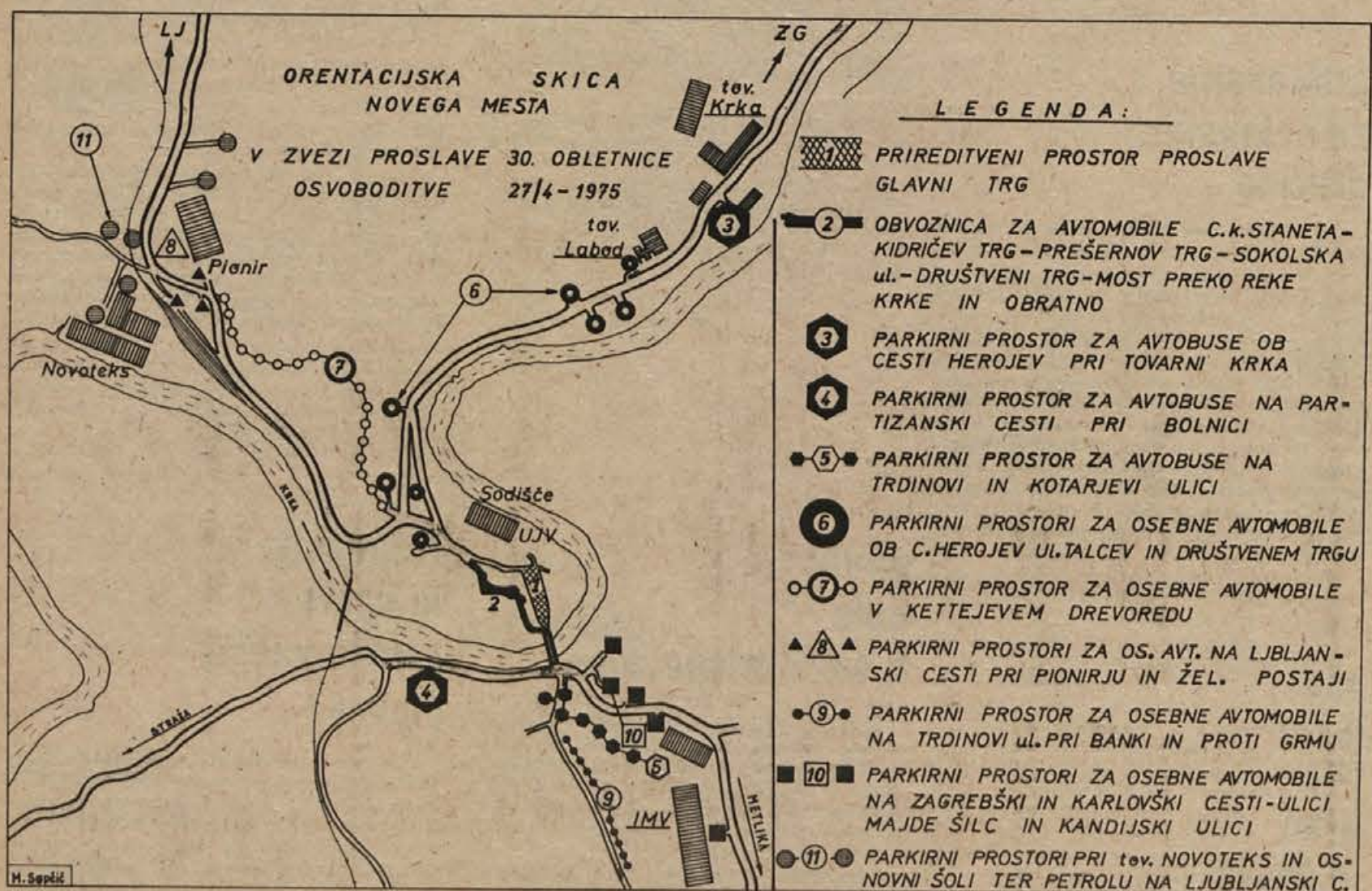
zgradili bomo nov zdravstveni dom

Da bi v novomeški občini dosegli skladen razvoj zdravstvene službe in omogočili enako možnost zdravljenja občanov in delovnih ljudi, daje program v letu 1975 prednost razvoju dispanzerskih dejavnosti, ki oskrbujejo ogrožene skupine prebivalstva (šolarji, žene, borci, socialnomedicinske bolezni in pojavi), patronažni in babiški službi ter negi bolnika na domu, otroškemu zo-

krajevnim skupnostim njihovo mesto in pomen

Letos je krajevnim skupnostim nujno dati mesto, ki jim ga je dala nova ustava. Potrebno bo organizirati vse sile v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih na vseh ravneh, da bodo uresničene naloge. Predvsem je treba rešiti problem financiranja krajevnih skupnosti in ga postaviti na take temelje, ki bo krajevnim skupnostim omogočila hitrejšo in boljše reševanje tekočih in dolgoročnih potreb in nalog.

Programe krajevnih skupnosti je treba postaviti na trdno podlago, razprave o načrtih ne bodo tekle le v krajevnih skupnostih, ampak se bodo vključevale v razprave o programih v temeljnih organizacijah združenega dela in samoupravnih interesnih skupnostih.

ZAHVALA

ODBOR BORCEV XV. DIVIZIJE SE ZAHVALUJE ORGANIZACIJAM ZDRUŽENEGA MESTA, KI SO SVOJIMI OGLASILNIMI FINANČNO POMOČJO OLAŠALE ORGANIZACIJO IN IZVEDBO PROSLAV VE V NOVO MESTU.

NJHOVI OGLASI IN ČESTITKE BODO OBJAVLJENI V REDNIH ŠTEVILKAH DOLENSKEGA LISTA.

ODBOR

NOVO MESTO LETO 2000

34.000 zaposlenih

Do leta 1986 bi se po ocenah povečalo število zaposlenih v občini na približno 24.000 in leta 2000 na 34.000 zaposlenih. To so bile osnove za nadaljnje programske projekcije. Po posebnih študijah, ki so bile nato izdelane, pa je bilo ugotovljeno, da lahko pričakujemo v prihodnje posebno hiter razvoj terciarnih dejavnosti, izobraževalnih, varstvenih, socialnih in podobnih ustanov. Medtem ko bi imele proizvodne dejavnosti neko mejo razvoja pri 18.500 zaposlenih leta 2000, pa bodo potrebe po terciarnih in kvartarnih dejavnostih najbrž zahtevale tak razvoj, da bi se število zaposlenih v teh dejavnostih povečalo ne le na 14.400, temveč celo na približno 22.000 zaposlenih, kar bi pomenilo idealno razmerje do zaposlenih v proizvodnji.

V tem primeru bi se skupno število delovnih mest v nekmetijskih dejavnostih povečalo na približno 41.000, kar je pri demografskih projekcijah upoštevano kot osnova največje možnosti naraščanja skupnega števila prebivalstva občine.

Industrija in podobne gospodarske dejavnosti zavzemajo danes 89 ha zemljišč. Z urbanističnim programom je za razvoj teh dejavnosti rezerviranih še 651 ha. Najobsežnejši industrijski predel bi se razvil na prostoru Bršljin-Cegelnica-Češča vas s skupno površino nad 200 ha. Industrijski predel Ločna bi zavzel preko 130 ha, v Gotni vasi 73 ha z dodatnim rezervatom 85 ha v smeri proti Šentjani obnoči gozdu. Večje površine so predvidene še na območju Straža-Zalog in v industrijskem predelu Dobrava, nekoliko manjše pa v Šentjerneju in Žužemberku. Tudi za razvoj drugih dejavnosti so predvidene prostorske možnosti, na primer za razvoj turizma.

Kruha za 90.000 ljudi

Ob upoštevanju napovedi, da bo leta 2000 na območju občine 34.000 zaposlenih, bi skupaj s kmečkim prebivalstvom imelo ekonomske možnosti bivanja v občini 90.000 prebivalcev. Pri upoštevanju življenjskih pogojev bivanja v občini je potrebno računati tudi na večje potovalne možnosti zaposlenih. Zaradi tega bo še vedno del zaposlenih prihajal vsak dan na delo iz drugih območij.

S prenehanjem odseljevanja in s postopnim prenehanjem priseljevanja ter z upoštevanjem naravnega prirastka priseljenih oseb predvidevamo porast prebivalstva občine v letu 1986 na 13.000, v letu 2001 pa na 84.000 ljudi.

Poleg te, osnovne programske projekcije pa so upoštevane pri načrtovanju uporabe prostora še druge možnosti, med njimi tudi najnovejša spoznanja in prizadevanja za oblikovanje najprimernejših bodočega razvoja urbanega sistema Slovenije. Po varianti B urbanega sistema, ki je bila zasnovana v okviru razprave ocenjena kot najprimernejša, bi bili poleg republiškega središča Maribora in večjega regionalnega centra Ljubljane in večjega regionalnega centra Maribora

pomembnejši regionalni centri še Celje, Koper in Novo mesto, vsak z okoli 100 tisoč prebivalci in več kot 200 tisoč prebivalci v širšem gravitacijskem zaledju. Za Novo mesto je po zasnovi o bodočem urbanem sistemu predviden največji vzpon do leta 2000 v primerjavi z ostalimi razvojnimi središči v Sloveniji.

Poleg Novega mesta bi se po številu prebivalstva močneje povečalo še 11 obstoječih lokalnih centrov. Glede na predvideni obseg zemljišč za stanovanjsko zazidavo ter gostoto naselitve bi se v teh lokalnih središčih lahko povečalo skupno število prebivalstva za približno 9.000 oseb, kar pomeni v povprečju podvojitev sedanjega stanja.

Hitreje kot Slovenija

Ekonomskega razvoja občine Novo mesto bo tudi v bodoče hitrejši, kot ga na splošno predvideva-

mo za SR Slovenijo. V razdobju naslednjih trideset let predvidevamo naraščanje družbenega proizvoda letno povprečno po 8 %, s tem da bo ta stopnja v prvi polovici tega obdobja, tj. do leta 1985, v povprečju nad 9 % (SRS 6,6 %), pozneje pa se bo umirila in bo proti koncu stoletja dosegala razvojno dinamiko, značilno za razvita območja. K temu bodo bistveno pripomogle sekundarne dejavnosti, predvsem industrijske, s svojo proizvodno usmeritvijo v tista področja, ki imajo doma in v svetu najhitrejši razvoj (kemična, avtomobilska, elektronska, farmacevtska industrija), ter proizvodnja, ki se bo glede na naravne pogoje ali tradicijo razvijala v svoji skupini kot vodilna (lesna, tekstilna, konfekcija, gradbeni materiali).

Taka usmeritev in razvojni tempo bosta nujna tudi zaradi predvidenega hitrega razvoja v drugih območjih oz. državah (industrijska proizvodnja bo naraščala v obdobju 1965-1980 v južni Evropi vsako leto za 9,1 %, v zahodni za 5 %, v državah

SEV za 7,3 %).

Že do leta 1985 bi v občini presegli narodni dohodek 3000 USA dolarjev na prebivalca (računajoč po notranji kupni moči dinarja). Vrednost družbenega proizvoda na prebivalca bi se povečala od 18.550 din v letu 1970 na 43.000 din v letu 1985 ter v letu 2000 na 89.000 din (po cenah 1970).

Proces preseljevanja kmečkega prebivalstva se bo nadaljeval tudi v bodoče do meje, ki jo bodo predstavljale ekonomske osnove proizvodnje v agrarnih dejavnostih. Zaradi terenskih, posestnih in ekoloških značilnosti se bo število čistih kmečkih gospodarstev močno zmanjšalo. Nujno se bodo morali formirati večji zaokroženi kompleksi (ne glede na lastništvo), ki bodo omogočali uporabo nove agrotehnike. V kasnejšem obdobju, predvsem po letu 1985, pa se bo z večanjem narodnega dohodka zmanjševalo tudi število mešanih gospodinjstev.

NOVO MESTO LETO 2000

trebnje primer napredka nerazvite občine

UVELJAVIL IME OBČINE

V kulturni praznini, ki je spremljala praznovanje trebanjske občine, sta delavnost Tabora slovenskih likovnih samorastnikov in Galerija najprej razbudi radovednost za dogajanje, ki ga večina občanov ni poznala. Majhni skupinici so se pridruževali novi. Številne razstave z dosedanjih sedmih nepozabnih srečanj so dale priložnost za prijateljskih stikov z velikim številom umetnikov in gostov iz vseh naših republik in pokrajin.

Pomembnejše in dragocenejšje od galerije in njenega fonda je tisto, kar ne kaže v materialni obliki. Delavci PRIMA so kiparja in pisatelja Toneta Svetinca, ki je v tovarni in z njihovo pomočjo ustvaril veličasten spomenik pred trebanjsko osnovno šolo. Nepozabno je bilo srečanje umetnikov 3. salona likovnih samorastnikov Jugoslavije s pokroviteljem, sekretarjem komiteja predsedstva CK ZKJ Staneta Dolanca, z delavci tovarne DANA v njihovi proizvodni

dvorani na celovečernem srečanju. Dušan Jevtović iz Srbije, Pero Mandić iz Bosne, Gerhard Ledić iz Zagreba pravijo, da so Trebanjci Plemlja, Greto Pečnik, Peternelja, Bunjevačkaga, Grgeca, Mraza in mnoge druge sprejeli za svoje.

Prav toliko kot razstave je bilo tudi koncertov z nastopi številnih domačih prizadevnih amaterjev ali vrhunskih umetnikov, ki so občanom vselej prinesli nova doživetja, česar vsega ne bi bilo ali vsaj ne v taki meri, če ne bi bilo Tabora.

Hkrati s tem so se porodila prizadevanja krajevnih skupnosti v Trebnjem, na Mirni, v Šentrupertu in drugod za urejanje naselij, čemur se pridružujejo umetniki s taborskih srečanj s skulpturami na prostem. Trebnje, še pred leti malokje znana vas, je postalo središče slovenskih samorastnikov in eno od središč jugoslovanskih naivnih umetnikov in ljubiteljev te umetnosti, znano tudi v svetu. Obiski številnih delegacij in uglednih gostov v galeriji prispevajo na ta način tudi k zblizivanju med narodi.

...kjer se med vsakoletnim ustvarjanjem v Trebnjem izmenjujejo umetniki iz vse države, je tudi svojevrstno utrjevanje bratstva med našimi narodi. Na sliki: Bratlić iz Srbije prejema priznanje tabora.

S ŠOLSKIM PROSTOROM ŠE VEDNO NA TESNEM

NAJVEČ NAREJENEGA S SAMOPRISPEVKOM

Po osvoboditvi je od 12 samostojnih osnovnih šol v trebanjski občini imelo za pouk zgrajena poslopja le 9 šol, troje šol je moralo za svoje delo uporabljati najete in neustrezne prostore. Večina šolskih zgradb je bila med vojno poškodovana. V prvih letih obnove so jih postopno obnavljali. V tem času je bilo z denarjem tedanjega okrajnega odbora Trebnje in prispevkom občanov v materialu in delu zgrajenih dve šoli: leta 1954 v Šentrupertu in leta 1959 na Čatežu. Proti kraju leta 1961 se je pričela gradnja nove osnovne šole v Trebnjem, v glavnem s samoprispevkom občanov in posojilom. Z drugim samoprispevkom občanov, izglasovanim leta 1966, je bilo nato zgrajeno dosti novega. S tem denarjem in s posojili je bila zgrajena nova šola na Mirni (1969), na Jelševcu (1971), Trebelnem (1972), preurejena in dozidana šola v Velikem Gabru (1973). V pripravi je gradnja osnovne šole v Mokronogu. V tem času so bile obnovljene in preurejene tudi zgradbe podružniških šol v Šentlovrencu, Dolnji Nemški vasi in Dobriču, občani pa so izglasovali že tretji samoprispevek.

Z izjemo osnovne šole Mokronog šolski prostori v glavnem ustrezajo, čeprav je marsikje stiska. V glavnem je v veljavi dvoizmenski pouk, zato primanjkuje prostora za prostovoljne dejavnosti učencev, podaljšano bivanje, za delo male šole in druge dejavnosti. Hudo manjka telovadnica, saj jih imata le šoli na Mirni in v Trebnjem. Za pouk je v glavnem neprimerna stara zgradba osnovne šole v Mokronogu

(podprti stropi), na trebanjski osnovni šoli manjkajo učilnice za sedem oddelkov.

SAMOUPRAVLJANJE PRINESLO NAPREDEK TUDI ŠOLSTVU

V obeh prvih desetletjih po vojni je bilo le toliko denarja, da je bilo za najnujnejši potrošni material in drobna popravila. Šele z uvedbo amortizacije se je pričel položaj šol popravljati. Vdostva šol so zbrali denar gospodarnostno vlagala tudi v nakup učil in drugih učnih pripomočkov. Tako se je lahko uveljavilo samoupravljanje, kar se je poznalo pri reševanju učnovzgojnih in organizacijskih vprašanj. Dejavnost samoupravnih organov za razvoj šolstva je tekla usklajeno in prinašala uspehe predvsem zaradi sodelovanja, usmerjanja in pomoči občinske izobraževalne skupnosti. Le-ta je 1972 ustanovila svojo strokovno službo; seveda se ni zadovoljila le z razdeljevanjem denarja. Skupaj s šolami se že vrsto let lotevajo akcij, ki jih drugod nimajo, čeprav tudi v trebanjski občini za to ne dobivajo dodatnega denarja. Tako imajo na šolah v občini učenci že tretje leto učbenike brezplačno, kar cenijo predvsem družine z majhnimi dohodki in številnimi otroki. Že vrsto let pripravljajo izredno uspešno šolo v naravi s plavalnim tečajem za vse učence 4. razredov osnovnih šol, v zimskem času pa ob ugodnih snežnih razmerah tudi smučarske tečaje.

KOMBINIRANI ODDELKI ODPRAVLJENI

Do nedavnega so bili kombinirani oddelki pouka še na treh podružničnih

šolah, kar je sedaj že povsem odpravljeno. Dosežek zadnjih let je tudi prevoz otrok. Šole ga opravljajo s tremi avtobusi in kombiji. V bodoče bo treba izvesti prevoz še iz nekaterih težje dostopnih krajev. Žal ni možnosti, da bi uvedli podaljšano bivanje učencev. Zaradi pomanjkanja učiteljev in prostora je vanj zajetih le 2,2 odstotka učencev. Iz podobnih razlogov odpade na en oddelek malih šol le 120 učnih ur, vendar so vanje zajeti vsi šolski novinci. Iz leta v leto narašča število učencev, ki prejemajo šolske malice. Sedaj jih prejema že 86,4 odst. učencev, od tega 11 odst. brezplačno.

MANJKA UČITELJEV

Kot v večini slovenskih občin tudi v trebanjski občini primanjkuje učiteljev. V rednih oddelkih osnovnih šol manjka osem učiteljev za razredni pouk. Pri predmetnem pouku niso zasedena tri delovna mesta, 28 učiteljev nima ustrezne pedagoške izobrazbe. Izobraževalna skupnost si prizadeva stanje popravljati predvsem s štipendiranjem rednih študentov na pedagoški akademiji in s spodbujanjem učiteljev za izredni študij. Slednje ne poteka najbolje, v glavnem zaradi počasnega študija, zaposlovanja rednih študentov na šolah pred opravljenimi diplomami in premajhnega zanimanja za študij tistih predmetnih skupin, kjer najbolj manjka učiteljev. Izpopolnjevanje nezasedenih ali strokovno pomanjkljivo zasedenih delovnih mest z razpisi je v glavnem jalovo tudi zaradi tega, ker v občini ni dovolj stanovanj za učitelje.

ZANIMANJE RASTE

Največji razmah v zadnjih desetih letih je v občini doseglo knjižničarstvo. Občinska matična knjižnica je ob ustanovitvi presegla le 1.200 zvezkov. Število knjig se je do danes že podeseterilo in tudi izbor je boljši. Podobno skokovito je naraščalo zanimanje bralcev. Nadaljnje uspešno delo knjižničarstva v občini je odvisno predvsem od ustreznosti in primerno opremljenih prostorov knjižnice v Trebnjem, v drugih krajih občine pa predvsem od bolj urejenih prostorov izposojevališč v Mokronogu, Šentrupertu, na Mirni in v Velikem Gabru. Število knjig je treba povečati zlasti na izposojevališčih. Po zastavljenem

programu naj bi letos dosegli eno knjigo na vsakega prebivalca občine.

Dobro se razvija tudi amaterska dejavnost v prosvetnih društvih. Mirenški moški in dekliški zbor sta se dobro uveljavila na nastopih, dekliški tudi na tekmovanjih. Dobro uspevata mladinska in šolska dramska skupina. V Trebnjem uspešno delujejo pihalna godba, mladinski oder in moški zbor. Dramska skupina Prosvetnega društva Ivan Cankar v Veliki Loki vsako leto gostuje v številnih krajih občine in drugod, letos s Finžgarjevo igro Naša kri. Amaterska dejavnost živi tudi v drugih krajih občine: v Šentlovrencu

delujeta moški zbor in mladinska dramska skupina, v Mokronogu moški pevski zbor, folklorna skupina pri osnovni šoli in skupina pri turističnem društvu. V Šentrupertu imajo dobro recitatorsko skupino, v Velikem Gabru pa mešani zbor.

Nekaj let zapovrstjo potekajo v poletnih mesecih „Kulturni dnevi“, ki jih pripravlja kulturna skupnost. V večtedenskih prireditvah se vrstijo srečanja Tabora likovnih samorastnikov, dan amaterskih skupin, „Pojmo in igraymo za vas“ (šolska mladina), srečanja mladih dopisnikov in pregled šolskih mladinskih glasil.

